BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIWERSYTETU A.M. w POZNANIU
Inc. 363

refugeret. Ubi gratia. homo aliqñ dili/
git aliquem actu ⁊ habitu. post hoc ꝓmouꝫ
eum tunc obfuscaꝫ dilectõis noticia actu
alis ⁊ habitualis. ideo dixerũt. Hic ẽ be
res venite occidamus eum. tunc hẽbimuſ
hereditatem. Remi. in ome. Non ꝓ igno
rantiam ſed per inuidiam crucifixerũt re/
demptorem. Sciuerũt eñ eſſe illum de q̃
pſal. Poſtula a me ⁊ dabo tibi gentes he/
reditatem tuam. ideo dixerũt. Uenite oc
cidamus eum. ⁊c̃. Ne ꝓſuetudo hoſtiarũ
⁊ luctũ nr̃m dimittaꝫ. Sic adhuc eſt co/
gitatio ſacerdotum carnaliũ qui non ſoli/
citi ſunt qũo populuſ viuat ſine pẽccato ſz
aſpiciunt quid in eccĩa offeraꝫ Et apprebẽ
ſum eum eiecerunt extra vineaꝫ. i. extra ci/
uitatem hieru͂m. Triplices ꝓſone in lege
extra caſtra eiciebãtur. ſ. immũdi. leproſi.
⁊ blaſphemi. quaſi hmõi eſſet xp̃s. Ihe tñ
non fuit immũdus ſed ſpeciñ ſine macula
Non leproſus ſed cãdor lucis eterne Nõ
blaſphemus ſed ymago bonitatis ei⁹. Sa
pien. vij. Et occiderũt. ſ. ſine cã Job. xvi.
Nec paſſus ſum abſq̃ iniquitate manus
mee. Diri ſecũdo innuiꝫ obſtinati po/
puli damnatõ diceſ. Cum ergo venerit do
minus vinee quid faciet agricolis. Hie/
roni. Hic interrogat dñs non quaſi igno/
rans quid eſſent rñſuri: ſed vt ex ꝓpria re/
ſponſione damnarentꝫ Aiũt Malos male
perdet. ſ. temꝑaliter ⁊ eternaliter. Tempo
raliter factuꝫ eſt vt dicit Joſeph⁹ qñ. lxxx
vij. milia venditi ⁊ vndecies cẽtena milia
fame ⁊ gladio perierũt Scõo eternaliter
quia. xlij. annis vdit eis pñiaz anteq̃ hie
ruſalẽ ſubuerteretꝫ Hiere. xvij. duplici ꝙ
tritõne contere eos dñe. Et vineam ſuam
locabit alijs agricolis. illud poſt xp̃i aſcen
ſionem. xlij. anno factum eſt cuꝫ exercitus
romanoꝝ perdidit incredulos ⁊ auferebat
locum ⁊ gẽtem ⁊ regnum eoꝝ. Et locauit
vineam ſuam alijs agricolis. ſ. ſanctis apo
ſtolis ⁊ nobis vt reddant ei fructum tpõ
ſcz fructum cordis credẽdo. oris confiten
do. operis ſeruiẽdo. ⁊ corꝑis patiendo.
Subdit. Dixit illis ihesus. Nunq̃ legi/
ſtis in ſcripturis quaſi di. vtiq̃. Lapidez
quem reprobauerunt edificãtes hic factuſ
eſt in caput anguli. A dño factum eſt illõ
⁊ eſt mirabile in oculis nr̃is. Magiſter
in ſcolaſt. biſto. dicit ad hr̃m fuiſſe imple
tum in edificatõne templi Salomõis De
quo cecinit Dauid in pſal. Lapidem quẽ
⁊c̃. Et hoc non eſt factum a caſu ſed ex di/
uina ordinatõne. Ideo ſubdit. A dño fac
tum eſt iſtud. Lapis iſte figurabat xp̃uꝫ qz
multipliciter reprobatus a principibꝫ ⁊ ta
men eſt factus in caput anguli ꝓiungẽs iu
deos ⁊ gentiles quaſi duos parietes. De
quo Yſa. xxviij. Ego mittam in ſyon lapi/
dem angularem. Et ideo ſcribit Danie. ij.
Lapis abſciſus de monte ſine manibꝫ qui
percuſſit ſtatuam. Mons eſt beata ẏgo ſup
humanam naturam ꝓ grãm ſublimata. de
qua xp̃s conceptus eſt ſine manibꝫ. id ẽ ſi/
ne operatõne humana. cõfregit ſtatuam. i.
vanitatem huius mũdi Job. xvi. Cõfidi/
te ego vici mũm. Item dr̃ lapis ꝓpter edi
ficatõnis vtilitatem. quia ꝓ hunc lapidem
conſtruit͂ oſſe edificiũ ſpñale. i. Corin. iij.
Fundamẽtum aliud nemo poteſt ponere p̃
ter illud quod poſitum eſt quod eſt chriſt⁹
ihesus. Sed iudei multipl̃r reprobauerũt
hunc lapidem. Primo in eum nõ credẽdo
Joban. vij. Numquid aliquis ex principi/
bus credidit in eum. Scõo eum non ſuſci/
piendo Joban. i. In ꝓpria venit ⁊ ſui eum
non receꝑunt. Tercio ei detrahendo Joh̃
ix. Nos ſcimus quia hic homo peccatorẽ.
Quarto in pñtia blaſphemãdo Joh̃. viij
Nonne bene dicimus ſamaritanus es ⁊ de
monium habes. Quinto eius miracula de
moni aſcriben̄do. Luce. xi. c. In beelzebub
principe demoniorꝝ ⁊c̃. Sexto regnum ei⁹
recuſando. Luc. ix. Nolumus hunc regna
re ⁊c̃. Johã. xix. Regem non habem⁹? Se
ptimo morti condemnãdo Mat. xxvij. Re
us eſt mortis. Octauo poſt mortem perſe/
quendo Mat. xxvij. Domine recordati ſu
mus quia ſeductor ille ⁊c̃. Sed ex q̃ſta
multipliciter reprobauerũt eum iudei. ſub
dit. Ideo dico vobis auferetꝫ a vobis reg/
num. id eſt regimen vinee. i. eccleſia vl̃ ſcri
ptura vel dei miſcõia Et dabitꝫ gẽti facienti

Inc. 363

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIWERSYTETU im. A. MICKIEWICZA
W POZNANIU

1426527 (u)

refugeret. Ubi gratia. Homo aliqñ diligit aliquem actu ⁊ habitu. post hoc ꝓmouz eum tunc obfuscaf dilectõis noticia actu alis ⁊ habitualis. ideo dixerũt. Hic ẽ heres venite occidamus eum. tunc hẽbimus hereditatem. Remi. in ome. Non p ignorantiam sed per inuidiam crucifixerũt redemptorem. Sciuerũt em esse illum de q psal. Postula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatem tuam. ideo dixerũt. Uenite occidamus eum. ⁊c. Ne ꝓsuetudo hostiarũ ⁊ lucrũ nrm dimittaf. Sic adhuc est cogitatio sacerdotum carnaliũ qui non solliciti sunt qõ populus viuat sine peccato sz aspiciunt quid in eccia offeraf Et apprehẽsum eum eiecerunt extra vineaz. i. extra ciuitatem hierlm. Triplices ꝓsone in lege extra castra ejciebãtur. s. immũdi. leprosi. ⁊ blasphemi. quasi hmõi esset xps. Ipe tñ non fuit immũdus sed speclm sine macula Non leprosus sed cãdor lucis eterne Nõ blasphemus sed ymago bonitatis ei⁹. Sapien. vij. Et occiderũt. s. sine cã Job. xvi. Nec passus sum absq iniquitate manus mee. Dixi secũdo innuit obstinati populi damnatõ dicẽs. Cum ergo venerit dominus vinee quid faciet agricolis. Hieroni. Hic interrogat dñs non quasi ignorans quid essent rñsuri: sed vt ex ꝓpria responsione damnarent Aiũt Malos male perdet. s. temꝑaliter ⁊ eternaliter. Temporaliter factuz est vt dicit Joseph⁹ qñ. lxxx vij. milia venditi ⁊ vndecies cẽtena milia fame ⁊ gladio perierũt Scõo eternaliter quia. xlij. annis dedit eis pnĩaz anteq̃ hierusalẽ subuerteret. Hiere. xvij. duplici ꝙ tritõne contere eos dñe. Et vineam suam locabit alijs agricolis. illud post xpi ascensionem. xlij. anno factum est cuz exercitus romanoz perdidit incredulos ⁊ auferebat locum ⁊ gẽtem ⁊ regnum eoz. Et locauit vineam suam alijs agricolis. s. sanctis apostolis ⁊ nobis vt reddant ei fructum tpibꝫ scz fructum cordis credẽdo. oris confitendo. operis seruiẽdo. ⁊ corporis patiendo. Subdit. Dixit illis ihesus. Nunq̃ legistis in scripturis quasi di. vtiq̃. Lapidez quem reprobauerunt edificãtes hic factus est in caput anguli. A dño factum est istud. ⁊ est mirabile in oculis nostris. Magister in scolast. histo. dicit ad lrm fuisse impletum in edificatõne templi Salomõis De quo cecinit Dauid in psal. Lapidem quẽ ⁊c. Et hoc non est factum a casu sed ex diuina ordinatõne. Ideo subdit. A dño factum est istud. Lapis iste figurabat xpm qz multipliciter reprobatus a principibꝫ ⁊ tamen est factus in caput anguli ꝙiungẽs in vno ⁊ gentiles quasi duos parietes. De quo Ysa. xxviij. Ego mittam in syon lapidem angularem. Et ideo scribit Danie. ij. Lapis abscisus de monte sine manibꝫ qui percussit statuam. Mons est beata virgo supbumanam naturam p grãm sublimata. de qua xps conceptus est sine manibꝫ. id ẽ sine operatõne humana. cõfregit statuam. i. vanitatem huius mũdi Job. xvi. Cõfidite ego vici mũm. Item dr lapis ꝓpter edificatõnis vtilitatem. quia p hunc lapidem construit ofie edificiũ spũale. i. Corin. iij. Fundamẽtum aliud nemo potest ponere p̃ter illud quod positum est quod est christ⁹ ihesus. Sed iudei multipliciter reprobauerũt hunc lapidem. Primo in eum nõ credẽdo Joban. vij. Nũquid aliquis ex principibus credidit in eum. Scõo eum non suscipiendo Joban. i. In ꝓpria venit ⁊ sui eum non receꝑunt. Tercio ei detrahendo Joh̃ ix. Nos scimus quia hic homo peccator ẽ. Quarto in pñtia blasphemãdo Joh̃. viij Nonne benedicimus samaritanus es ⁊ demonium habes. Quinto eius miracula demoni ascribendo. Luce. xi. c. In beelzebub principe demoniorz ⁊c. Sexto regnum ei⁹ recusando. Luc. ix. Nolumus hunc regnare ⁊c. Joh̃. xix. Regem non habem⁹ Septimo morti condemnãdo Mat. xxvij. Reus est mortis. Octauo post mortem persequendo Mat. xxvij. Domĩe recordati sumus quia seductor ille ⁊c. Sed ex q̃ta multipliciter reprobauerũt eum iudei. subdit. Ideo dico vobis auferet a vobis regnum. id est regimen vinee. i. ecclesia vl scriptura vel dei noticia Et dabit gẽti faciẽti

Inc. 363

fructuz. i. opera vana Nota legimus re/gnum temporale a multis esse ablatum. & sic eternale regnum. Primus fuit cui ablatū est regnum nabuchodonosor. vt patz Da/niel. iij. cui dictum est. Trāsibit a te regnuz & ab hominib. te ejicient & cum feris erit ha/bitatio tua. Et hoc propter verba superbie. & sic superbis auferetur regnum celoz sicut lu/cifero qui dixit ysa. xiij. Ascendam super al/titudinem nubium. & similis ero altissimo. Luce. i. Deposuit potētes &c. Luce. xiij. Qui se exaltat humiliabit. psal. Non ha/bitabit in medio domus mee qui facit sup/perbiam. Scōs est saul. i. Regū. xv. Sci/dit dñs regnum isrl̄ a te hodiez tradidit il/lud proximo tuo meliori te. propter hō qz rep/uauit pinguia de amalech ꝓtra ꝓceptum dñi Et sic oīs auarus excludit a regno dei ma/thei. xix. Facilius est camelum intrare per foramen acus q̄ diuitem intrare in re. dei. i. Cor. vi. Raptores auari regnū dei possi/dere non p̄nt. Tercius est Balthasar. da/nie. v. Et figurat gulosos quia comedebat & bibebat cum principibz suis quando scri/ptum erat coram eo qd̄ daniel exposuit dicēs Diuisum est regnum tuū & datum est par/sis & medis. Et sic amittit regnum celi p/ter carnis delicias. i. Cor. xv. Caro & san/guis regnum dei possidere non possunt.

Feria sexta

Sermo XXXIII. de epistola

In diebus illis

i sez qñ iacob redierat de meso/potamia sirie & ab Esau fratre suo qui ei venerat obuiam recesserat. & Si/chem filius emor dynam corrupat. Dyna filia iacob de lya. & filij sui. s. symeon et le/ui de sichemitis vindictaz exp̄etiebat adhuc viuētibz ysaac & rachaele: nonduz nato be/niamin Dixit ioseph puer. xvi. annoz fra/tribz suis. s. decem.. Audite somniū meum qd̄ vidi &c. vt pz Geñ. xxxvij. Ubi no/ta q̄ iste Joseph in somnijs que vidit & in somnijs pistoris & pincerne & pharaonis que postea interp̄tatus est cognouit p̄phe/tice futura. propter quod nō solum habuit vi/sionem imaginariā sed etiā intellectiuam. Vidit enī in somnijs imagines quasdam rez corporeaz impressas organo fan/tasie ad vtuti imaginatie. Jō mediāte illo vel p̄ misteriū angelicum vidit. vterq̄ sensus bonus est. etiam p̄ intellectū omnia futura que p hmōi imagines p̄phete non fuerūt p̄phetiari. qz nihil intellectualr cognouerunt Sic ergo expone verba. Audite somniū meū qd̄ vi/di visione supple imaginaria & intellectua/li. Putabā vos ligare manipulos in agro. & surgere manipl̄m meum & stare. vestros q̄ manipulos circum stātes adorare mani/pulum meū. Visione vtiq̄ imaginaria vi/dit imagines manipuloz. i. sic dispositoz sed intellectualr vidit q̄ frēs sui adoratu/ri essent eum. qd̄ postmodum sic euenit Et vide q̄ in rebz corpalibz in quibz isti erant assueti deus mōstrauit eis futura. s. in ma/nipulis & spicis viribz & bobz. Erāt enim cultores agroz & animalium pastores. Se/quit. Rñderūtq̄ fratres sui & dixerunt ei. Nunquid rex noster eris aut subjciemur ditōni tue. Quod certe factuz est postmo/dum ita. Ipse enī fuit rex & princeps & re/ctor fratrū suoz. Geñ. xlix. De ipo imedia/te effraym filio suo descendit Jeroboam & fuit rex in decē tribubz vt hr̄. iij. Reg. xij. Sequit. hec aūt causa somnioz ac sermo/num inuidie & odij fomitē mīstrauit. Et tō/ buius fuit. qz homines qui sunt liberi arbi/trij summe libertatē appetūt & abhorrēt ser/uitutem. Sequit. Aliud quoq̄ vidit sō/nium qd̄ narrās fratribz ait. Vidi p somni/um quasi solez & lunā & stellas. xi. adora/re me. Et notāter dicit quasi qz nō vidit lu/nam aut solem aut stellas sed imagines ipo/rum. Et nota q̄ primū somniū fuit in rebz terrenis. & secōm fuit in rebz celestibz ad innuendum q̄ isti omnes inter homines uersantes vacabūt terrenis negocijs. soli/tā ab hoīb separati de celestibz cogitabunt. Sed quare dixit. xi. stellas cum nonduz es/set natus benamin p quē intelligebat vn/decimus. Dicendū q̄ videbat in spū ip̄m fore nascituz & ipe cum alijs adorare de/beret. Sequitur. Cum patri suo & fratribus

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

retulisset increpauit eū pater dicēs. Quid sibi vult hoc somniū quod vidisti. Num ego ⁊ mater tua ⁊ frēs tui adorabimus te sup terram. q. d. hoc patet ex verbis tuis Intelligebat eñ Jacob q ipe pater p solem significaret ⁊ rachel p lunam ⁊ fratres p. xi. stellas. Sequitur. Invidebant ergo ei fratres. pater vero rem tacitus ꝑsiderabat Nota q mater ioseph adhuc viuebat vt ex loco isto accipit Mater inquā rachel. Sed diceres. nūquid pater ⁊ mater adorauerunt ioseph qđ de fratrib constat Rñdetur q mater nunc adorauit eum in ꝑsona ꝓpria qz mortua fuit ante q ioseph dñaretur in terra egipti. sed adorauit eum in persona filij. s. Benamin filij sui. Jacob autem adorauit eum in filijs suis p quos misit ei munera. Geñ. xliij. Et đ fuit añ q sciret ipm esse filiū suū sz postea qñ sciuit nunc adorauit ipm quia nec ioseph sustinuisset. licet tamē dicatur ad Heb. xi. Q iacob adorauit fastigium virge ipius Joseph quod satis innuitur. Geñ. l. Sz magister dicit in histo. scola. Quidaz codices hñt q adorauit sup caput virge ei⁹ vel cū capite virge sue ⁊ vtrūq stare ꝓtest. Diceret aliquis. Sz quare iacob increpauit ipm ioseph qui tñ fuit ꝓnūcias vera qđ innuitur ex eo quod dr q pater rem tacit⁹ cōsiderabat. Dicendū q ideo qz non vnicui q est veritas dicēda. maxime cū auditores ad deteriora ꝓuocantur. Uñ timebat sanctus homo illđ qđ accidit circa ioseph quem summe diligebat. Sed mirum ē q ioseph qui puer erat audebat referre talia coram fratrib. maxime cum vidit eos adversus ipm ꝓcitatos. Ubi dicendū q spiritussanctus qui hoc suggesserat ipsum ad dicenduz impellebat sicut ⁊ alios viros q dixerunt omia que suggerebat spūssanctus ⁊ non formidātes mortem. Sequit. Cum fratres eius in pascēdis gregib patrꝫ morarentur in sichem dixit ad eum israbel.
Nota q iacob rediēs de mesopotamia trā sito vado iaboch luctatus fuit cum angelo ex qua luctatōne emarcuit neruus femoris eius. Qui quidē angelus luctatus cuz eo Et loquēs in ꝑsona dei mutauit sibi nom ⁊ vocauit eum israel quod interpretat vir videns deum Geñ. xxxij. Uñ statim dixit vidi dñm facie ad faciem. Et vocauit nom loci illius phanuel. i. apparitō dei. Deīde cum ꝓgrediter occurrit ei obuiam Esau vt patet Geneſis. xxxiij. a quo pr⁹ discesserat ⁊ venit in sochot deinde in sichem de q hic ponit in litera. quam vrbem vocauit moyses salem. ⁊ ibi emit ipe iacob ptem agri ab emor rege sichimorūz ⁊ a filijs eius centum agnis. vt patet loco allegato sz Ge. xxxiij. Et ipi dñr icole sichimite Ista vrbs corrupta dr sichar l' sichē. ⁊ tra vicia dr sichima. ⁊ est apta ꝑ alimētis gregum. ⁊ pascua illius terre dicūtur sichima. Et forsitā ista sichē est illa vrbs ad quā primo applicauit abrahā veniens de bur chaldeorum. Geñ. xij. sic dicta ibi q anticipatōem Cū aūt būtaret ibi sichem ꝓmisit ibi stup cum dyna. ꝓpter quod secuta fuit interfectio sichimitaꝝ ⁊ depopulatō vrbis Geñ. xxxiij. Deinde ꝓsequendo historiam imaginor q de bethel iacob venit in vallē ebrō. que vallis dicta est ꝓuallis mambre Gene. xviij. Est aūt ſm mgrm ꝓuallis mambre iuxta ebron. que vallis sic vocata est a quodam homine mābre nominato. Uel ē dicta vallis ebron eo q erat iuxta ciuitatē ebron. De ista valle misit iacob ioseph ad fratres suos in sichem ⁊ dotaim vbi p eos venditus fuit. Et postea iacob facta ei⁹ venditōne venit ad prēm suum in ebron. et invenit mrēm suam mortuam. ⁊ post paucos dies mortuus fuit ysaac ⁊ sepultus i ebrō q alio nole vocabat arbee seu chariatharbe id est ciuitas quattuor. Ibi eñ quatuor sepulti sunt. s. adam vt dr Josue. xiiij. similr abrahā ysaac ⁊ iacob cum vxoribs suis excepta rachaele que fuit sepulta iuxta effratam. hoc est Bethleem. Ibi eñ erat spelūca duplex quam emit abrahaz ab ephron ethreo. ⁊ in superiori sepeliebant viri ⁊ ī inferiori mulieres. Gene. xxiij. Utrum autē rachel fuerit mortua ante ysaac non est hñ certum. scriptura tamen hoc innuit Geñ. xxxv. Ubi visis patet tota litera b⁹ partis

Cunctꝫ fratres eius in pascēdis gregibꝫ ꝛc Sequitur. Dixit ad eum israel. id ē iacob iam eñ mutatu ñ erat sibi nomen. Fratres tui pascunt oues in sichimis. i. in pascuis. que sunt iuxta sichem. Veni mittam te ad eos. quo rñdente presto sum id est paratus Ecce ꝓmpta obediētia. ait supple iacob. vade ꝛ vide si cuncta sint ꝓspera erga fratres tuos ꝛ pecora renūcia mihi quid agat Bonum thema qñ papa mittit aliquem legatum ad aliquam ꝓuinciam. dicat sibi. vade ꝛ vide ꝛc. Et iniungit sibi tria. s. ꝓfectōnem. ibi. vade ꝛ vide. Inquisitōnem. ibi. Si cuncta sint ꝓspera ꝛc. Relatōnem. ibi Renūcia mihi quid agatur. Sequit. missus de valle ebron venit in sichem. Ecce pia benivolentia ioseph. statim enim executus est mādatum ꝓpter patris reverentiam et fratꝝ amiciciam. Inuenitꝫ eum vir errātem in agro qui interrogauit quid queritz Ille rñdit. frēs meos quero. indica michi vbi pascant greges. Verbū bonum ꝓ legato inquirente de epīs ꝓuincie ac dicente cuilibet. Quid inquꝫ fratres meos quero. i. episcopos indica michi vbi pascunt greges suos. i. in qua doctrina. s. catholica vel hęretica vel an vicios subditos informēt Dixitꝫ ei vir. recesserunt de loco isto audiui autem loquentes eos. Eamus in dothaim Perrexit autem ioseph post fratres suos ꝛ inuenit eos in dothaim. Ecce ipius ioseph solicita diligentia. querebat autē eos de loco ad loca donec iuēit. puto ꝙ hi erāt in dothaim querentes pascua meliora. Et est dothaim quoddam territorium satꝫ ꝓpe sichem sicut credo. Qui scilicet fratres cum vidissent eum ꝓcul anteꝫ accederet ad eos cogitauerunt occidere eum et mutuo loquebantur. Ecce somniator venit venite occidam⁹ eum. s. cadauer eius ꝓiciendo in cisternam veterem. que supple erat i solitudine ꝛ non habebat aquam. Ecce fratrum sęua malicia que primo patuit in cogitatōne quia cogitauerunt eum occidere. Scō patuit in locutōne. quia dixerunt. Venite occidamus eum. Tercio apparuit in opatōne. quia vt ꝙsequenter dicit historia. ip̄m nudauerunt ꝛ in cisternam proiecerunt ꝛ postea vendiderunt. Crisosto. O nephanda rabies iniquoꝝ. non licz ioseph viuere non licet meliorem inter malos tutum esse. zelauerunt eñ humilem superbi. mansuetum iniqui. ꝓbum improbi. nitem tumidi. quia vita bonorum detrimentū est pessimoꝝ Cōsequēter tangit moyses id quod ptinet ad fratꝝ sceleris denūciatōem. Et dicemus. s. patri ꝛ matri Fera pessima vel aper vel leo vel vrsus devorauit eum. ꝛ tunc apparebit quid ꝓsint illi somnia sua ꝛ ita postea fecerūt. quia postꝫ vendiderāt intinxerunt tunicam eius in sanguine hedi. ꝓpter quod pater ꝛ mater dixerūt. Fera pessima devorauit eum. Et vltimo tāgit moyses quod ptinet ad criminis alleuiatōnem. scelus eñ eorum alleuiatū fuit qꝛ nō tantum ꝓmiserant quātum dixerant. Cogitauerunt enim eum occidere ꝛ ita dixerant. sed procurante Ruben: qui volebat eum eripe fuit ꝓiectus in cisternam. ꝛ post modum ꝓcurante iuda venditus fuit ꝛ ita mortem euasit. Quātum ad illud quod fecit ruben dicitur hic. Audiens autem Ruben nitebatur liberare eum de manibꝫ eorū et dicebat. Non interficiamus animā eius nec effundamus sanguinem eius: sed ꝓiciamus eum. s. viuū in cisternam veterē que est in solitudīe. manusꝫ vestras seruate innoxias. hec dicebat volens eum eripere ō manibꝫ eoꝝ ꝛ reddere patri suo No. ꝙ mirum fuit de ruben ꝙ fuit ita ꝓpicius ipsi ioseph quia vt dcm̄ est. accusauerat eum apud prēm de concubitu cum Bala. Dicendum ꝛo eo ꝙ erat primogenit⁹ debat habere curam oīm. Et in hoc facto plus timebat offendere alios. quia antiquior oīmibus: audiuerat quō deus punierat homicidium. s. abel p cayn factum. ꝛ ideo pl⁹ timebat. Sed quid scriptura refert concubituꝫ ruben cum bala post mortem rachelis Genesis. xxxv. Dicendum ꝙ ruben ante mortem rachelis concubuerat cuꝫ Bala quod soli ioseph notum fuit qui apud patrem accusauit eum. post mortem iterum co[m]isit ꝛ tunc fuit magis manifestum. No-

...cet textus hiſtorie non recitet. eccleſia tamen refert quomodo nudauerũt eum tunica talari ⁊ polimita. id eſt auro picta. Et q̃modo miſerunt eum in ciſternam que nõ habebat aquam. ⁊ quomodo abſente Ruben qui iuerat ad ꝓcurandum ⁊ querẽdum meliora paſcua. de conſilio iude vendiderunt ipm yſmahelitis ſiue madianitis eũtibus in egiptum. Et quando Ruben non inuenit eum in puteo: ſciſſis veſtibus dixit fratribꝫ. puer non comparet ⁊ ego quo ibo Recipiens autem conſolationem quando audiuit q̃ non erat mortuus ſed venditus. Ipſe eſt qui dixit Geñ. xliij. Nunquid nõ dixi vobis. Nolite peccare in puerum ⁊ ñ audiſtis me. En ſanguis eius exquiritur. Et quomodo tinxerunt tunicam ioſeph in ſanguine hedi. tuleruntq̃ eam patri dicẽtes. Vide ſi tunica filij tui ſit an nõ. Quã cũ agnouiſſet pater dixit. Tunica filij mei eſt. fera peſſima devorauit filium meum Joſeph. Et vlterius quomodo madianite vẽdiderunt eum putiphari eunucho ⁊ principi militie ꝓharaonis clare habetur in textu. ſcilicet Geneſis. xxxvij. c. Et nota q̃ iacob lugebat filium ſuum multo tempore videlicet viginti tribꝫ annis qui fluxerunt a venditõne ioſeph vſq̃ ad aſcenſum Jacob in egiptum. Allegorice Joſeph xp̃m ſignificat quem deus pater in ſenectute genuit. id eſt in mundi veſpera ⁊ etate ſexta hominem fecit. Hic a deo patre dilectus pre omnibus fuit accreſcens filius. quia rex regum ⁊ dominus dominantiuꝫ. Et aſpectu decorus. quia ſpecioſus forma pre filijs hominum. pſalmo. xliij. Hic quedam coram iudeis retulit que fuerunt ei viſa q̃ ſomnia. Ex quibus eis dabat ĩtelligere q̃ ipſorum eſſet rex ⁊ q̃ ipm tanq̃ deum ⁊ dñi filium deberent adorare: propter quod oderant eum nec poterãt ei aliquid pacifice loqui. Hũc autem maioribus iudeorum ſcilicet ſcribis ⁊ phariſeis et ſacerdotibꝫ paſcentibus oues. i. iudeos ſimplices in Sichem. id eſt in graui ⁊ laboriosa obſeruãtia legis et traditõne earum: qñ ſichem interp̃tatur labor. miſit deus pater de valle ebrõ: quod interpretatur viſio ſempiterna. Vi ſit dico ad videndum quid agebatur inter fratres. Mathei. xv. Non ſum miſſus niſi ad oues que perierunt domus iſrael. ⁊ pecora id eſt maiores et minores iudeos Et videndum non dico ſpeculatiue quia omnia ſciebat: ſed experimentaliter. Et bis eũ que paſſus eſt obedientiam didicit. Sicut dicit apoſtolus ad Philippeñ. ij. Factꝰ eſt obediens deo patri vſq̃ ad mortem. Viſus autem venit in ſichem. i. ad doloꝛẽ corporis ⁊ ad grauem obſeruantiaꝫ legis. Circumciſus enim fuit ⁊ in hieruſalem ad feſta aſcendit. Tunc autem quidam ſcilicet Johannes baptiſta inuenit eum errantez id eſt inter errantes quos dirigebat ad virtutes. Vel errantibus ſimilem non quidẽ in culpa ſed in pena. Inuenit dico in agro ſcilicet in iudaico populo: qui reſpectu gentilitatis ager dicitur cum iſta per deſertuz figuretur. Et ille interrogat a chriſto dicẽs Quem queris. Qui reſpondit. Frẽs meos quero ⁊c. ſicut prius. Receſſerunt ad ſichem ⁊ venerunt in dothaim Vere tẽpore Johannis quiante chriſtum venerat receſſerant iudei: et maxime maiores de ſichem id eſt de vera obſeruantia legis. ⁊ venerant in dothaim. id eſt omnem defectũ virtutum. Et propterea Johannes vocabat eos genimia viperarum. Dothaim interpretatur ſufferens defectuz. Sed quia chriſto volente eos ab iſta defectõe verbis ⁊ exemplis reducere. ſtatim cogitauerunt eum interficere. Et dixerunt. expedit vobꝭ vt vnus moriatur homo. Sic dixit Cayphas. Vt autem de morte ſua ſe poſſent excuſare fecerunt hoc per gentiles ſcilicet per pylatum et milites ſuos. Vnde ⁊ dixerũt Dicemus q̃ fera peſſima. id eſt pilatus devorauit eum Ruben. id eſt pylatus volens eum eripere dicens. Quid enim male fecit ⁊ nullam cauſam mortis inuenio in eo. ſed non valuit. conſilio nanq̃ iude traditoris per iſtum alium iudam quantum ad ꝫ figurati fuit venditus. xxx. argenteis ſicut

ꝛ Joseph scom̃ literam communem. et fuit venditus ysmahelitis id est iudeis qui figurantur magis per Ysmahel q̃ per Ysaac de abraham descendisse. Et sicut ioseph non fuit mortuus sed eius tunica fuit sanguine tincta. ita christi diuinitas non fuit lesa: sed eius tunica id est humanitas fuit sanguine rubricata. Quam cum vidit de? pater in ascensione dixit. Fera pessima deuorauit filium meum. Et sicut Joseph fuit in egiptum ductus. sic et christus fuit per apostolos gentilitati predicatus. Sicut ei Joseph fuit in egipto incarceratus et i vinculis detentus. sic ꝛ christus fuit in apostolis ꝛ in alijs fidelibus inter gentes multipliciter afflictus. Sicut enim Joseph fuit in egipto agnitus a iudeis ꝛ hebreis ꝛ honorificat? quibus omnibus alimenta ministrauit. sic et christus inter gentes fuit agnitus dei filius ꝛ honoratus multipliciter: tam a iudeis q̃ a gentibus. ex quibus collecta est ecclesia. Et sicut fratres Joseph i egipto multa perpessi sunt ꝓpter crimẽ cõmissum in Joseph: intantum vt dicerent. Merito hec patimur quia peccauimus in fratrem nostrum. Ac ruben dixit. Nunq̃d non dixi vobis. nolite peccare in puerum. ꝛ non audistis me. En sanguis eius exquiritur. sic iudei ꝓpter crimen commissum in christum multa passa sunt inter gentes. vẽditi per eos sicut dicitur q̃ pro vno denario triginta iudei dabãtur. Et merito hec patiebantur vt plane impletum videretur quod ipsi pylato dixerunt. Sanguis eius super nos ꝛ super filios nostros. Christus vero omnibus quantum est de se salutis cibum dispensat. Nota iudei quattuor maxima peccata commiserunt. Primo decem fratres vendiderunt Joseph. Gene. xxxvij. propter quod ducti sunt in egiptũ vt patet Genesis. xli. Secundo peccauerunt in vitulo aureo. Exodi. xxxij. propter quod perierunt vigintitria milia. Tercio peccauerunt in ydolatria absq̃ dauid Josia et ezechia. Alij vero vt Salomon Jeroboam achob ꝛ ceteri. propter quod Ezechias ductus fuit in babiloniam. vt habetur. iiij. Regum vltimo. ꝛ hoc etiam fuit remissum eis ꝛ fuerũt liberati vt patet. ij Paralippomenon vltimo. Quarto peccauerunt in christi morte. Et hoc fuit punitum ꝛ non remissum. De quo Amos pro. Super tribus sceleribus edom: super quatuor ñ quarta. eo q̃ persecutus est in gladio fratrem suum.

Sabbato

Sermo. xxxiiij

Jli tu semper

f mecũ es ꝛ omnia mea tua sũt. Luce. xv. Consuetudo est q̃ filius volens habere hereditatem paternam debet esse obediens doctrine ꝛ preceptis parentum. Spiritualiter. Sic nos sumus filij patris eterni. Ne ergo priuemur hereditate paterna celesti debemus obedire eius mandatis. Et hoc docet mater ecclesia in introitu misse dicens. Lex dñi irreprehensibilis conuertens animas testimonium dñi fidele sapiẽtiaz prestans paruulis Nam si vis esse sapiens filius serua legez patris ꝛ doctrinam matris. s. sancte ecclie. Prouerbi. iiij. Fili mi ausculta sermones meos ꝛ ad eloquia mea inclina aurem tuã ꝛc. vita enim sunt inuenientibꝰ ea. Jõ pat i. xps ꝛ mater. i. eccia docent ieiunium. de quo Collecta. Da quesumus dñe nostr̃ effectum ieiunij salutarem vt castigatõ carnis assumpta ad nostraz vegetatõem transeat animaz. Prouer. i. Audi fili mi disciplinam pris tui ꝛ legem mris tue ne obliuiscaris. Et sic fecit Jacob Genes. xxvij. Cum mater sua rebecca docuit euz qõ teneret hereditatem ꝛ paternam bñdictõẽ ꝛ ipe secutus eam fuit bñdictiõem accepit a patre. Qui aũt excesserit in mãdatis parentum priuatur hereditate. Et sic filꝰ prodigus de quo in euãgelio. Et tñ postq̃ reuersus fuit ad prem bñdictõ restituebatur sibi. Et sic si nos auersi sumus per peccata

a deo patre reuertamur ad eum ꝑ pñiam tunc dicit nobis. Fili tu semp mecum es ꝛc. In summa euangelij tria innuũ tur. Primo pctõris auersio. ibi. hõ quidã ꝛc. Scõo eius conuersio. ibi. in se aũt reuer sus. Tercio patris benigna receptõ ibi. vi dit illum pater. De primo dicit. In illo tẽ pore. s. cum scribe ⁊ pharisei murmurarent contra xpm quia susciperet publicanos et peccatores. Tunc ait parabolam dicẽs. ho mo quidam id est deus pater qui dicit ho mo ratõne sue bonitatis. habuit duos filios scz iustos ⁊ peccatores. qui peccatores sũt filij dei ꝗtum ad creatõnem ⁊ non ꝗtum ad gratiam seu imitatõnem. Quia vt sic peccatores sunt filij diaboli. Jo. viij. Vos ex patre diabolo estis. quia opus eius vul tis facere. Tunc ait adolescentior patri. Pater da mihi portiõem substãtie mee q̃ me contingit. Per adolescẽtem intelligũ tur mali. quia desiderant a deo bona natu/ralia ⁊ temporalia sicut ⁊ boni. Nota pctõr or adolescẽtior filius. Primo ꝓpter stulti ciam que est in pctõribꝫ psal. lxxxi. Nescie runt neq̃ intellexerũt in tenebris ãbulant ꝛc. Revera nam stulti dant eternũ ꝓ tran sitorio bonum ꝓ malo Treñ. i. Dederunt que q̃ pciosa ꝓ cibo ad reuocillandã aiam Scõo quia adolescẽtia est vana. ⁊ sic pec catores. Tercio qz adolescẽtes obtinent po steriorem locum. ⁊ sic pctõres. ps. ix. Con uertant pctõres in infernum. Tũc subdit. Et diuisit illis substãtiam. i. cuilibet dedit ꝓ prium arbitrium. Eccli. xv. Reliquit eum in manu ꝓsilij sui. Vel sic. diuisit illis sub stantiam qz bona sua omnibꝫ largit licet di uersimode. Mat. v. Facit solem suum oriri sup bonos ⁊ malos. ⁊ Jaco. i. Omnibꝫ dat affluẽter. s. intellectũm ⁊ sciam boni et mali. Theophil⁹. Tñ intellectũ inequaliter vtimur vnus ad pñs gloriam diligẽter custodit. Alter aũt tanq̃ a se hẽret dilapidat. hoc ꝓ uenit rõne nostri liberi arbitrij. ⁊ hoc decla rat cum dicit. Non post multos dies. i. ci/to post adolescẽtiam. Congregatis omnibꝫ scz bonis nature ⁊ fortune ꝑsideratis in iu/uentute cogitando. Tu etiam es ita diues ita pulcer sicut ille. Tu etiam vis te dare ad delectatõnes mundi. Adolescentior filius peregre ꝓfectus est in regionem lõgin quam. Autor in. xi. li. de spi. dicit. nihil lõ/ginquius q̃ recedere ab eo qui est vbiq̃. Augustinus. supra quem nihil extra quẽ nihil. sine quo nihil. infra quem nihil. naz ipe est a quo omnia per quem omnia. in quo omnia Ab eo receditur. non pedibꝫ sed mo/ribus ⁊ affectibus. psal. Qui se elongant a te peribunt. Bernardus. Vera vita aime deus est. Crisostomus. Adolescentem pe regre ꝓficisci est quando homo in iuuẽtu/te dei oblitionem incipit habere. Tũc po/test dicere illud psalmiste psalmo. xxx viij. Aduena ego sum et peregrin⁹ sicut omnes patres mei. Et tunc elongatur a deo pa/tre scz. varia scelera committendo. ps. cv iij. Lõge a peccatoribꝫ salus. Deute. xxxij. Oblitus es domini creatoris tui. Recel/sisti a deo salutari tuo. ⁊ Prouer. xv. Lon ge est dñs ab impijs. Nam ꝗto pctõres peiora faciunt tanto magis elongant a deo Et de ꝗto aliquis elongat ab aliqua re: tã to minus hẽres ab eo vidẽr. Et sic pctõres elongati a deo non vident deum Geñ. iiij. Cayn exijt a facie dñi. Sequitur. Et dissi pauit ibi substãtiam suam viuendo luxuri ose in concupiscẽtijs carnis. Et hoc fit q̃ sensum et intellectum dat iniquitatib. No tanter tamen nominat luxuriam. quia in tali vicio consumuntur omnia bona. Pri mo bona nature. i. Corinthiorum. vi. Qui fornicatur in corpus suum peccat. Secun do bona temporalia. quia deducit ad pau/pertatem. Prouerbiorum viceſimonono. Qui nutrit scortum perdit substantiam suam. Tercio bona anime. quia intellec/tum scilicet et rationem obumbrat: prima Corinthiorum. secundo. Animalis homo non percipit ea que dei sunt. Ideo Crisos/stomus dicit. Nulla res ita prescidit vir/tutem sicut corporalis voluptas. Ecclesia stici. ix. ca. Ne des fili fornicarijs animaz tuam. ne perdas te ⁊ hereditatem tuam

Sequitur. Et p. Aq̃ ꝓsummasset id ē cō/ sumpsisset omnia scilicet bona corporis et anime facta est fames in regione illa. Et ip se cepit egere. quia nulla satietas est in pec catis. sed in quolibet peccato est defectus virtutis scilicet in superbia defectus humi litatis. In auaricia defectus largitatis. et sic de alijs Aggei. i. Comedistis et non e/ stis satiati. Et psal. Famem patientur vt canes. Ambrosius in Omelia. Fames nō epularum sed bonorum operum ⁊ virtutū Hec est regio dissimilitudīs in qua inue/ nit se Augustinus longe esse a deo. psal. cvi. E furientes ⁊ sitientes anima eorum in ipis defecit. Et abijt ⁊ adhesit vni ciuiq̃ regionis illius scilicet diabolo cuius ser/ uus fit peccator. ij. Petri. ij. A quo quis su peratus est huius ⁊ seruus est. Qui misit eum in villam suam vt pasceret porcos id est diabolus mittit peccatorem in occupa/ tionem mundi ⁊ peccati Et sic pascet por/ cos. id est brutales motus voluptatum car nis et immundas cogitatōnes in aīma nu trit. Ecce q̃ malum est seruitium diaboli. Hiere. xvi. Seruietis dijs alienis qui nō dabunt vobis requem. Idco beda. Porcos pascere est ea agere quib maligni spūs de lectant. Nam sicut porci gaudēt in sceno sic diaboli in immōdicia peccati. Lactantius dicit. Porcus est aīal immōm nec vnq̃m celum respicit sed terrā. ⁊ sicut porcus toto corpe ore pede versat sup terram. ⁊ sic pec catores. Et cupiebat ventrem suū implere de siliquis quas porci māducabant ⁊ nemo illi dabat. Aug. Silique exterius molles interius vacue. ꝙ quas intelligunt̃ delecta tiones peccatorq̃ que exteri9 delectant. inte rius mittūt miseram aīam vacuam. bis cupit pctōr saturari. sed tñ nemo illi dabat quia non satiat̃ desiderium pctōris in dele ctatōe quacūq̃ Ozee. iij. Comedēt ⁊ nō saturabuntur. qz ꝑm Gre. Jometaneus est quod delectat: eternū qd cruciat. Idco Eccls. i. In oīb vanitas ⁊ afflictō spi/ ritus. Si ergo recessisti a patre tuo celesti et fuisti ciui. i. diabolo qui aliqñ fuit ci/ ues in regno celoꝝ. qui certe male appreci/ atur Roma. vi. Stipendia peccti mors. fac vt hic filius ꝓdigus fecit Dixi scō innuitur eius querlio dicēs. Ipe aūt in se reuersus ait. Gre. ij. dia. ca. iij. Quot ens per vagos motus eximus nos ducimur ꝙ cogitatōes ⁊ opa ⁊ nobiscum ñ sumus. qa nosmetipos minime videmus. sed reuerti mur dum ad pscie interiora mentis redi/ mus. Primo eñ pspexerunt peccatum qō ꝓmisit ibi in se reuersus. Scō locū quem amisit. s. domum patris ibi. q̃ti mercēna/ rij. Tercio damnū quod incurrit. ibi Ego hic fame pereo. Nota illa que reqũrun tur ad veram pniaz innuūtur hic. Pmō re quiritur sui et peccati cognitio. Ergo dicit in se reuersus. Ysa. xlvi. Redite ꝓuaricato res ad cor Et quilibet pctōr dz cognoscere quatuor vt dicit Gre. scz vbi fuit. vbi erit vbi est. ⁊ vbi non est. Primo vbi fuit. s. in pctō. Et de illo dolere Señ. Jnitiuz salu tis cognitio peccati. Hiere. ij. Vide q̃ a/ maz est te dereliquisse dñm deum tuum. Scō vbi erit. s. in iudicio. ⁊ ideo timere. psal. cviij. A iudicijs eñ tuis timui. Ter/ cio vbi est. s. in miserijs ⁊ ideo dz gemere Eccls. ij. Cūcti dies eius doloribꝫ ⁊ erū/ nijs pleni sunt. Quarto vbi non est. scz in gloria. Et ideo dz suspirare. ps. xli. Fuerūt mihi lacrime mee ꝛc Nota dicit hic tex. ꝙ hic filius in adolescētia fuit reuers9. Et sic tu. Treñ. iij. Bonū est viro cū portaue rit iugum dñi ab adolescētia. qz dic Aug. Pnīa sera raro va qz tūc pctā te derelin/ quūt ⁊ tu ñ ea. Et puer. xxij. Adolescens iuxta viā suā gradit̃ cū senuerit ñ declinat ab ea. Beō. sup Lu. Diabolus q̃to diuti/ us possidet aliquē tanto difficili9 dimittit eūdē. ⁊ Hiere. xiij. Sicut ethiops potest mutare pellē suā aut pdus varietates suas ⁊ vos poteritis bñfacere cū didiceritꝭ ma/ lum. Scō requit̃ dīne bonitatis ⁊ pat̃ ne caritatꝭ pspexerō cū subdit. Et ait q̃ti mercēnarij ī domo pris mei sūt. s. īgrā dīna Et abundant panibꝫ. id est. bonis spiritua libus. Ego hic fame pereo. id est. cum ipse

pccatoꝝ de vita virtuosa aliozum hominū recogitat tunc cognoscit se famelicū i oīm virtute ⁊ recogitat dominum misericordē Ezechielis.xviij. Nolo mortem pccatoꝝ sed magis vt quertatur ⁊ viuat Rom. ij. Benignitas dei ad penitētiam te addu/cit. Joelis.ij. Qm benignus ⁊ misericors est ad ignoscendum quasi diceret. Cur hic fame pereo Tercio requirit ꝓpositū bñ agendi cum dicitur. Surgam ⁊ ibo ad patrem meum. surge scz per ꝓpositū a pctō ⁊ vade ad patrem. s. per opera iusticie. psal. xxxvi. Declina a malo ⁊ fac bonū. Roma. xiij. c. Hora est iam nos de somno surgere. Epbe. v. Surge qui dormis ⁊c. Nazybi homo non quiescit ibi non diu iacet. Et sic in pccato. Ge. xix. Surgite egredimini ꝺ loco isto quia hic non habetis requiem. s. i pccatis. Ysa. vl. Vermis eoꝝ non morietꝫ ⁊ ignis eoꝝ non extinguetur Quarto requirit humil ꝓfessio dicēs Et dicam ei. pr̄ pccaui in celum. i. coram angelis ⁊ sanctis in celo. ⁊ coram te. i. te sciente ⁊ videte cū sis iudex meus. Et sic nos humilr̄ dēmus ꝓfiteri pccata nostra. Ysa. xlij. Narra si quid habes vt iustificeris. Et nō ē abscondendum illud qꝺ fit coram deo. Boeci. de ꝓso. Magna est nobis indicta necessitas, pbitatis cum oīnia agamus añ oculos iudicis cuncta cernētis Tunc ponit humilitas huius filij dicēs. Non sum dignus vocari filius tuus. O reuera oīnis pctōr mortalis non est dignus vocari filiꝰ dei No ta multiplices sunt filij indigni. Primo q̄ prēm irrident. Sic cham derisit noe. ⁊ sic superbi deridētes paupes. Proverbi. xiij. Qui calumniatur egentem exprobrat factori suo ⁊c. Scꝺo si hostibꝫ pr̄is associetur vt absolō. ij. Reg. xiij. Et sic pctor demōibus associat. ps. xlix. Si videbas furē currebas cum eo ⁊ cū adulteris portiōem tuaz ponebas. Tercio si prēm positū in infirmitate dimittit vel in carcere ⁊ eum non visitat neq̄ ꝓsolat. quibꝫ dicetur illud Mat. xxv. Infirmus fui ⁊ in carcere ñ visitastꝫ me. ⁊c. Jō Ysa. i. Ue gēti peccatrici filijs sceleratis. Et ibidē. Filios enutriui ipi autem sprevertūt me. Jō iste adolescēs dixit Non sum dignꝰ vocari ⁊c. Quia a te recedens te ꝓtristaui. qꝺ non dēt filius facere. Prover. x. Filius sapiēs letificat patrem filius vero stultus mestitia est matris sue. Item qz subie mee ꝓdigus extra disciplinam vixi. qꝺ non dz facere filiꝰ Hebre. xij. Q, si extra disciplinā estis cuius pticipes facti sunt. oēs ḡ adulteri ⁊ nō filij estꝫ. Itē quia alterius sez diaboli seruū me feci qꝺ non debet facere filius Rom. viij. Qui spiritu dei agunt hi filij dei sunt. Item qz degener in moribꝫ fui pascēdo porcos. Qꝺ non dz facere filius. Roma. ix. Non q̄ filij carnis hi filij dei Quito requirit satisfactio. Sequit. Fac me sicut vnuz ex mercēnarijs tuis. q. d. Paratus sum tibi amodo satisfacere ⁊ seruire spe mercedis et ne Piero. Pauor peccati abnegat me. pauor conscie deprimit me. Nō est mihi spes viuēdi neq̄ fiducia bñ agendi. Judicium vereor. penas tremo. amisi filij dignitatez. concede saltem mercēnarij ꝓtutem.

Nota ꝑm Ambro. differētia est inter seruum mercēnarium ⁊ filium. Seruus dz qui abstinet a pctō ex solo timore pene pñtz vel future. Mercēnarius mercede filiꝰ. amore. Et sic iste primo fuit seruꝰ cum seruiuit cui. Deinde mercēnariꝰ qñ spe mercedis seruire voluit. Tercio factus est filius qñ a patre in hereditatem susceptus est Ecce q̄sta dei benignitas qui de seruo diaboli facit ꝺuū dei Dixi tercō tāgit pr̄is benigē receptō. Ubi no. qꝺ benignitas dei attēdit i multis. Prō qz recepit eū velociter. de q̄ subdit. Et surgēs venit ad prēz suū. i. ipleuit qꝺ facere deliberauit. Nō. n. sufficit bonū incipe nisi ipleat ope. Amb. ⁊ bē di. lxxxvi. c. Nō satꝫ ē bñ velle sz ⁊ bñ facere. nec satꝫ est itez bñ facere nisi id ꝓcedat ex bono fōte. i. ex bona volūtate. hic ñ sufficit filij ꝓceptio sine ptu. iō iste prō, ꝓposuit deū venit. i. venire cepit p pñiam ad prēz. Cū autez adhuc longe eēt vidit illū pr̄ ipius ⁊ mia motus est. Ecce dei benignitas. Cum adhuc pctōr longe est. s. in regione pccatu: cum tamen habeat bonam voluntatem. Unde

Sermo

Bernardus in sermõe de annũciatõe dñi/
ca O deus qz diues es in misericordia. qz ma
gnificus in tuitiõe. qz munificus in gratia
non est qui similis sit tibi. gratis respicis hu
miles. iuste iudicas innocẽtes. misericor/
diter saluas peccatores. Vidit eum. s. ocu
lo predestinatõnis z clemẽtie vt dicit Cris.
Sensit pater pniam non expectauit recipe
re pfessionis verba sed puenit petitõnẽ mi/
sericorditer agens. Vñ subdit. Et miseri/
cordia motus est misericorditer ei inspirã
do motum pnie. Et accurrens. s. ipm pue/
niendo per mĩam inchoantem. psalm. lviij.
Misericordia eius pueniet me Cecidit sup col
lum eius. id est gratiam in eo conseruauit.
sicut fecit zacheo qui desiderauit eum vide
re. Luce. xix. Hodie in domo tua oportet
me manere Quia ẽm Grego. Non vacat
manus a munere cum archa cordis sit ple
na bona voluntate. Et osculatus est eum. s.
ipm pfecte sibi reconciliando p grãm subse
quentem. De qua psal. xxiij. Misericordia tua
subsequetur me. osculatus est eum. s. p cari
tatẽ sibi vniẽdo. Canti. i. Osculet̃ me oscu
lo oris sui. Vel osculatus est eum id est fit
p concordia inter voluntatem dĩnam z humã/
nam. Figurat̃ Genẽ. xxvij. Isaac osculat̃
est iacob cum bñdixit eũ Scõo suscepit
eum honorabilit̃ qz post osculatõem dixit ei
filius. Pater peccaui in celum z coram te.
z iã non sum dign9 vocari filius tu9. O
verbum oĩi fiducia plenum. caritatis ar/
dore succẽsum. misericordia pfluũ cum dicit pẽ
sed q confitetur. peccaui. O qz suaeun/
gentum vulneribo ad medicinã emplastrũ
misericordie floribo tusum z doloribo supligatũ
vinũ mordens z oleũ liniẽs peccaui. Tũc
pater ait ad seruos suos. i. ad sacerdotes q
dñr serui dei. Cito pferte stolam primam
z induite illum. Aug. Promptior est ad mi/
serandũ qz nos ad accipiẽdũ Ambro. Ne
scit tarda molimĩa spũsancti gratia. pferte
stolã primã. i. vestẽ interioris puritatis xpi
sacerdotes pferũt dum penitẽtẽ deo recon
ciliatum verbis z absolutõe affirmãt. Ec/
ce quos dñs suscipit p cordis ptritõz vult
etiã ipos p pfessionẽ recipi a prelatis i ma
nifesto vt reconcilient̃ non tm̃ deo patri sed
etiam eccie matri. vt figurat̃ Joh. xi. de la
zaro quem suscitauit qui tm̃ adhuc erat liga
tus z fecit discipulos eũ soluere. z Lu. xvij
de leprosis quos sanauit. tamẽ ait Ite z o/
stendite vos sacerdotib. Per stolam aũt
primã intelligit̃ vestis innocẽtie vel ĩmorta
litatis in qua primus homo fuit conditus
quẽ plati pferunt dum eam pferẽdam pro
mittũt in futuro. Et hec vestis innocentie
pditur per pctm̃ z induit̃ p pfessionem. id
est induenda oñditur. psal. ciij. Confessiõz
z decorem induisti. Et nõ sufficit hẽre ĩno
centiam nisi fiant opa bona. Ideo sequitur
Et anulum in manu date ei. id est gratiaz
operãdo bona. Col. iij. Si psurrexistis cuz
xpo que sursum sunt querite. Vel p anulũ
in manu intelligit̃ fides in ope quam de/
bent habere z docere sacerdotes qz fides si
ne operib mortua est. O qz pciosus anu/
lus fides formata preciosior auro. August.
de verbis apli Nulle maiores diuitie. nul
li thesauri. nulla maior mõi substãtia qz fi/
des catholica. Hebre. xi. Impossibile est si
ne fide placere deo. Et cũ hoc requirit̃ re/
pressio mali affectus. Ideo sequit̃. Et calci
amenta in pedibus eius. id est sanctorũ exẽ
pla in pedib. id est in affectu z intellectu.
Canti. vij. Quã pulcri sunt gressus tui in
calciamentis filia principis. Nam sic̃ cal/
ciamẽta custodiũt pedes ne maculent̃. sic
z exẽpla scõz custodiũt nos ne maculemur
luto male puersatõnis. Cri. Calciamenta
de pellib mortuoz pficiunt̃. z sic nos esse
mortales recordemur Tercõ recepit eũ
letanter. cum dr. adducite vitulũ saginatũ
z occidite z mãducem9. Sed di. quare
dicit mãducem9 i plurali cũ tm̃ soli filio re
uertẽti ppari iussit. Rñ. quuz vna ẽ nasa
subia z volũtas vnũ illoz ẽ gaudiũ. z sic dr
de pce z fi. z de. s. l. Sicut de angelis. Vitu
lus ille xps est qz tũ ad naturã passibilem.
ẽm quã fuit imolatus: saginatus quo ad gz
tiarum plenitudinẽ. Hic vitul9 reuertenti
filio adducit̃ z occidit̃ qñ passio xpi cuilibz
pctõri ppõit̃. Vñ vitl's sel occis9 ẽ in re. i. pe.
iij. Xps semel p pctis nostris mortuus est

Sed ⁊ multotiēs in ſacramētali repñtatō ne ſm illud.i.Cor.xi.Quotieſcūq; manducabitis panē hunc ⁊ calicē bibetis mortē dñi annūciabitis donec veniat. Sz et q̄ti die īmolat in credētium fide ⁊ p̄dicātium reco.datōe.Beda Quaſi eīm recēs iſte vitulus occidit cum ab vnoquoq; occiſ⁹ creditur. Amb.Uberior eſt dei grā q̄ petitō penitētis. Sp eīm deus pl⁹ tribuit penitēti q̄ rogat. Iſte petebat officium mercēnarij ⁊ habuit oscl'm amici ⁊ donū filij dilecti qō ſic p̄z.Omis hō peccās mortal'r perdet veſtem puritatiſ.dīnā amicitiā.celeſtē ſapīam.lacrīalem grām .ſpūalem leticiam internā p̄cordiā.⁊ oīm creature bēbit inimicitiā.Sed pnīa ſm Aug. hec oīa reſtituit.Primo innocētiā.ibi.cito,pferte ſtolam primā.Scdo dīnā eſſentiam.ibi.date ei anulū.Tercio ſapīam.ibi.calciamēta i pedib⁹.Quarto corpis xp̄i grām.ibi. vitulum ſaginatū. Ideo ſubdit. Manducemuſ ⁊ epulemur.i.letemur. q⁹ hic filius meus mortuus fuit ⁊ reuixit. Mortu⁹.i.p̄ pctīm mortale Jaco.i.Pctīm cum cōſummatum fuerit generat mortem.Nā ſicut mortuus eſt ponderoſus ſic pctīm mortale. Nam celum n̄ potuit p̄tinere peccātē angelum. nec padiſus peccātes hoīes nec terra vt patz Nūe.xvi.in dathan ⁊ abirō.iō Auguſti. Uera mors quam hoīes n̄ timēt eſt ſepatō aīe a deo qui eſt vera vita beata⁊ aia⁊.deute.xxx.Ipe eſt vita tua ⁊ longitudo dierū O quot mortui fuerūt ante hoc ſacruz tpſ ſed nuc multi reuixerūt p̄ pnīam.Jō gaudendum Lu.xv.Gaudiū eſt āgelis dei ſuper vno pctōre pnīam agēte.Nō ſolū āgelis vt dr Yſa.lv.In leticia egrediemini.i. de peccatis.Montes ⁊ colles ⁊ oīa lignā regionis plaudent manu Mōtes.i. dinaruz p̄ſona⁊ multitudo.colles.i.angeli.⁊ oīa lignā.i.omnes ſancti plaudent

Dñica oculi. Sermo.XXXV.

Rat ihesus ei

ciēs demoniū ⁊ erat mutū Luce.xi. Utinā diabolus eīci atur p̄ p̄tritōem vt mut⁹ loquat⁊ p̄feſſiōz. Eiectō aūt diaboli quadruplex eſt. vicz de celo.de impio.de obſeſſo.de mūdo. Pnīa diabolo ſupbiēte.ſcda īpio ,penitente.tercia xp̄o p̄cipiēte.quarta mōdo credēte facta eſt De primo Ezechie.xxviij. Peccaſti ⁊ eiecite de monte dei ⁊ pdidite o cherub. Timendū eſt hoc ſupbis. Si eīm in monte celi ſtare vis qō nō potuit angel⁹ ſupbus qūo aſcēdere pōt hō ſupbus. Et h ,pter vnā ſupbiam cecidit angel⁹ quid fiet hoīb⁹ qui oīb⁹ vicijs pleni ſunt. Odibil'r eſt ergo ſupbia n̄ ſolū āgelis ſed hoīs miſi. Eccli.xxv. Tres ſpēs odiuit aīma mea. Supbū pauperem diuitem mendacē.ſenem fatuū.⁊ inſensatum. Paup ſupbus eſt hō q⁹ mōm ingredit paup. Igit̄ dr Job.i. Nudus egreſſus ſuz de vtero matris mee.ꝛc. Dives mēdax eſt diabolus.dives ,pmiſſiōe. Mat.iij. Hec oīa tibi dabo.mēdax aūt ſolutōe eſt. Aug. Veniet dies iudicij ⁊ inuenies vez⁊ qō mīatus eſt dñs ⁊ falſum qō pollicat⁹ ē diabol⁹. Senex fatu⁹ eſt mōs qui ⁊ fatuos ſequit'r fatuos facit: Supbia lucifez de celo.adaz de padiſo:nabuchodonoſor de regno ,pieē De ſcdo Mat.xvi. Apparuit p̄ſo marie magda.de qua eiecerat ſeptē demonia.vñ demonib⁹ ſpiritual'r obſeſſus eſt qui ſeptez capitalium vicioz principib⁹ ſubiectus eſt videlicet. Superbie. inuidie.ire. accidie. auaricie.gule.luxurie.de quo in hoc euangelio dicitur. Tunc aſſumit ſeptem alios ſpiritus nequiores ſe. Eīciuntur autem p̄ illos ſeptem ſpiritus.de quibus Apocalipſis.v.dicit̄. Uidi agnum ſtantem tanq̄ occiſum habentem ſeptem cornua ⁊ oculos ſeptem qui ſunt ſpiritus dei miſſi in omnem terram. His ſeptem cornib⁹ agni eīciunt̄ in contritōne ſeptem ſpiritus maligni. vñ Bernhardus.Cordis compunctio qua eīciuntur demonia eſt cum affectu cordis eradicantur peccata Illud autem quod dicitur de ſeptez ſpiritibus nequioribus qui ingreſſi habitāt ibi. non eſt intelligendum ſubſtātial'r ſcz q⁹ illabantur menti qō ſolū trinitatis eſt ſed ſuggeſtiōe ⁊ pmiſſiōe diuina vt patet de Juda Johannis.xiij. ca. Poſt buccellam intrauit in eum ſathanas

Virum est q̄ hoc non timent homines q̄ post buccellam quā de rapina vel de vsura vel de iniusto acquirūt intrat in eos diabolus. De tercio Matb. viij. Si eijcis nos tunc mitte nos in porcos vel in gregez porcoz. Porci sunt luxuriosi. Cri. Porci sūt q̄ vitā suaz libidini ⁊ voluptatib⁹ secli mācipauerunt. in his diabolus dñiuz accipit Thobie. vi. Qui p̄iugia ita suscipiunt vt deum a se ⁊ a sua mente excludūt ⁊ sue libidini ita vacent sicut equus ⁊ mulus in quibus nō est intellectus habet sup eos hōmonium potestatem. Horribile est q̄ tot milia demonum. s. legio vnum obsidērūt hominem. Sed certe horribilius est habere tot peccata mortalia imo vnuz mortle. Sz q̄ quādoq̄ vnus sic dicitur Erat ibs eijciens demonium. quandoq̄ septem quādoq̄ legio erat hoiem. Unus q̄ in vno peccato mortali laborat homo. Septem quādo in septē capitalib⁹ vicijs. Legio quādo eadem vicia multimode multiplicantur De quarto Jo. xij. Princeps mūdi hui⁹ eijcietur foras. hoc factum est p passionem xp̄i. ⁊ p mūdi p̄uersionem. Hic est princeps de quo Numeꝝ. xxv. Q3phinees israbelitam fornicantem cum filia nobilis principis madian simul cum ipa interfecē. Princeps diabolus septem filias habet. i. septē vicia capitalia quas tradit hominib⁹. Alique habet vnam aliquis plures alios omnes. Quāto aūt plures habes filias diaboli. tanto plus habebis de hereditate sua. id est de igne eterno quem dabunt filiabus suis in hereditatem. Iste filie habent filias suas id est vicia de ipis nascentia. ve tibi si matrem cum filia habueris. Nobilis filia principis est iniquitas operis. Nobilior autem nequicia ꝓsuetudinis. Nobilissima vero obduratō impenitētie. qui hanc habuerit gladio phinees. id est sententia christi damnabit. Deutero. xxxij. Si acuero vt fulgur gladium meum ⁊c. Augu. Pec cantes si noluerint corrigi nihil aliud elegerunt nisi cum hoc mundo damnari

De eodem

Sermo XXXVI

Vnc vadit et

t sumit septe malios spūs neqores se. Lu. xj Ecce quod bō breu sepe videtur. Nam qui post cōuersionem quertūtur sepe pluribus vicijs q̄ ante subijciūtur. Septem autem spūs im septem vicia capitalia possumus accipe hic. Primus ergo est superbie spūs Prouerb. xvi. Contritōem p̄cedit superbia ⁊ ante ruinam exaltat spūs. Non solum spūs superbi hominis immo sup̄bi diabolus: sicut exaltabatur in celo ante ruinam propriaz: ita exaltatur quotidie ante ruinam nostram. Secūdus est spūs inuidie. i. Regū. xviij. Non rectis ergo oculis saul aspiciebat dauid a die illa ⁊ deinceps. Post diem aūt alteram inuasit spūs dei malus saul ⁊ prophetabat in medio domus sue. Adhuc hō die hos homines spūs inuidie verat qui ñ recte alios aspiciunt. Tercius spūs ē ire. p̄uerbio. xxviij. Ira ñ habet mīam nec erum pens furoz ⁊ impetum concitati spūs ferre quis poterit Incendarij diaboli sunt iracūdi. Et ideo nulla domus eos ferre potest timore incēdij. Ecclesiastici. xxviij. Scōm enim ligna silue sic ignis exardescit. Et secundum virtutem hom̄is. sic iracundia illius erit ⁊ fm substātiā suam exaltabit irā suam. Quartus spūs auaricie. iij. Re. xx. Egrediar ⁊ ero spūs mendax in ore oīum ꝓphetaꝝ. Spūs iste qui psuasit ēgi achab tolle ramoth galaa est spūs auaricie qui sp psuadet homini tollere tpalia. Persuadz autem p os ꝓphetarum. i. maloz consiliarioꝝ. qui bene mendax dr quia tempalia sepe multis mendacijs aggregantur. psal. Mendaces filij eoꝝ in hateris. Quis? spūs accidie Prouerb. xv. Spūs tristis exiccat ossa ⁊c. ⁊ Luce. xiij. Ecce mulier q̄ habebat spūm immōm infirmitatis annis xviij. Et erat inclinata nec omnio poterat sursum respicere. quam cū videret ihēs? vocauit ad se. ⁊ ait illi. mulier dimissa es ab infirmitate tua. Accidia ēm infirmuz reddit hominem decem mandatoꝝ. ⁊. viij. beatitudinum nec sursum sinit respicere hoiem

ad deum. Sextus spiritus est gule. Ysaie xix. Dominus miscuit in medio eius spiritum vertiginis & errare fecerũt egyptũ in omni opere suo sicut errat ebrius & vomẽs Caue ergo tibi de vertigine ebrietatis Septimus spũs est luxurie. Osee. v. Spiritus fornicatõnis in medio eorũ & dominũ non cognouerũt. Caue sagittas cuiuslibet spirituũ horũ nequiorum. Ephe. vi. In oĩbus sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere ꝛc Neq; sunt spũs in peccantib ante cõuersionem. Nequiores autẽ sunt in recidiuãtibus post conuersionẽ Unde Ysido. Diabolus grauiꝰ illos concupiscentijs seculi ferit. quos p renunciationẽ ad mũdi amorez reduxit. Nequissimi vero sunt in perseuerãtibus vsq; ad damnationẽ. Isti septẽ spiritus nequã eiciendi sunt septem modis. videlicet verbo pdicationis. Matth. viij. Verbo eiiciebat spiritus. Primũ enim bonum verbũ dei est qõ per timorẽ humiliat cor superbiã reprimẽs. iij. Regũ. xxi. Cuz audisset achab sermones istos ꝛc. vsq;. nõne vidisti achab humiliatũ coram te. qz igit humiliatus est coram me non inducã maluz in diebz eius. Itẽ isti septẽ spiritus neqm eiciunt per beneficiũ dominice passionis. Unde. i. Regũ. xvi. dicit qꝫ p cytharã dauid spũs malus recedebat a saul. Cythara vero est christus in cruce. sicut eñ in cythara corde. sic membra xpi super lignũ crucz tendebant. Per memoriã autẽ passionis christi charitas accendit. inuidia cõfunditur. Albertus magnꝰ dicit. Simplex recordatio seu meditatõ passionis christi plꝰ valet q; si integrũ annum ieiunaret quis ĩ pane & aqua. vel si quotidie legeret vnũ psalterium. vl si quotidie virgis et flagellis cederetur vsq; ad effusionẽ sanguinis. Hec ille Itẽ eiiciũt exẽplo bone puerpatõis Unde Actuũ. xix. dicit qꝫ per sudaria et per semicinctia pauli fugabant spũs neqm. Sudarium quo laborantiũ sudor extergit exẽplum patiẽtie in laboribus signat. Semicinctium aũt qõ est vestis ex vno latere dependens significat exemplum patiẽtie vel mansuetudinis in tribulationib. Patientia eñ indigem? in sinistro latere aduersitatis. non in dextero latere prosperitatis. Itẽ & digito occulte inspirationis. Unde ĩ hoc euãgelio. Si in digito dei eiicio demonia, pfecto peruenit in vos regnũ dei Auarus nec pdicatione nec christi passiõe. nec exemplo moueri solet ad restitutionẽ Nec dei digitus speãliter tangit eũ. Sunt enim auari malefici pharaonis. i. diaboli q̃ nõ re primũt nisi in digito dei Exo. viij. Itẽ studio cõtinue orõis & ieiunij que specialit maxime valent contra gulã. De his duob dicitur Mat. xvij. Hoc genꝰ demoniorꝫ nõ eiicitur nisi p orõnem et ieiuniũ. Itez & fumo amare cõtritiõis. Thobie. vi. Cordis eius. id est. piscis pticulã si super carbones ponas scz infernales p recordationẽ penarum inferni. fumus eiꝰ. id est. contritio extricat omne genꝰ demoniorũ. Cõtritio eñ valet contra oĩa vicia. Specialiter tamen fumus iste fugat demoniũ qõ sup luxuriosos habuit potestatẽ

De eodem

Sermo. XXXVII

Beatus venter

b qui te portauit & vbera que suristi. Luce. xi. Sicut maria ĩ ventre sic nos in mente xpm portem? Quatuor autẽ sunt que portãda nobis sũt. Portare eñ debemus christũ in corde p. dilectionẽ. Crucẽ christi in corpe per castigatõnem. Nomen christi in ore p predicatiõez Coronã christi in capite per glorificatõem De primo hic Beatus venter qui te portauit. Sicut p matrẽ: cuiꝰ est diligere: portatur christus ĩ castissimo ventre. ita non nisi per amantẽ portat in mũdo corde Certe melius est portare panẽ in ventre q̃ lapidem vel serpentem. Peccatũ aũt lapidi est grauiꝰ. serpenti horribiliꝰ. Job. xx. Panis eius in vtero illiꝰ vertet in fel aspiduz. O quantũ abhoret homo serpentẽ ĩ ventre. sed certe periculosiꝰ est vnum peccatuz in corde q̃ tres serpẽtes in corpe. Dilectõ non solũ debet esse in corde sed etiã in ope

Ideo non solum mater in vtero. sed etiam symeon in brachys christū portauit. Libenter charissimi deum in vtero cordis portemus. qui in vtero misericordie sue nos portabit quousq; in luce vite eterne nos portet. Isa. xlvi. Qui portamini a meo vtero. id est. misericordia dicit glosa interlinearis

De secūdo Gal. vi. Ego stigmata dñi nostri iesu christi in corpe meo porto. Crux iesu non solū p vulnera et stigmata passionū portatur sed etiā p pnias et carnis mortificationē. et sensuū refrenationē. i. Cor. vi. in fine. Glorificate et portate deū in corpore vestro. Portari aūt debet tempestiue ne negligamur tpis breuitate. Thren. iij. Bonū est viro cū portauerit iugū ab adolescentia sua. Itē voluntarie nec cogamur ex necessitate sicut symon cirenēsis. Luce. xxiij. Imposuerūt illi portare crucem post iesum. Et strenue ne vincamur temptatoris importunitate. Tā diu em miles clipeum strenue portat q̄diu inter hostes est. i. Paral. xij. Filij iuda portantes clipeum et hastā ser milia octingenti expediti ad plīū Clipeus pnīam significat. protegit eī nos ab hoste ne vulneremur. Hasta autē est zelus iusticie. Sed heu multi faciūt de penitentia sicut de quodā dicitur qui clipeū vsq; ad hostes portauit. et tunc in lutum proiecit. Gregor⁹ Incassum bonū op⁹ agitur si ante mortē deseratur. Et libēter portemus crucē penitētie p christo qui libenter portauit crucē p nobis. Johā. xix. Baiulans sibi crucē exiuit in eū tē De tertio dicit de paulo Actu. ix. Vas electionis mihi ē iste vt portet nomē meū coram gentibus et regibus et filijs israel. Nomen iesu in ore portare debem⁹ non solū in p̄dicatione sic̄ paulus. sed etiā in oratione et in laudatiōe et collaudatione. Bern. Jesus mel in ore melos in aure iubil⁹ in corde. Charissimi sp aliq̄d boni portemus in ore sicut columba. De qua Gen. viij. Portans ramū olive virētibus foliis in ore suo. Oliua xp̄m significat vel virū iustū. ps. li. Ego aūt sicut oliua fructifera in domo dei tē. Ram⁹ aūt est bonum opus vel exemplū. Folia virētia sunt v̄ba edificatoria veracia pudica pacifica et vtilia Hec verba columba. i. anima innocēs in ore debet habere si ad noe. i. xp̄m vult venire. Sed heu quidā non columbe dei sz cyconie diaboli sunt qui sepi⁹ ranā q̄ ramum in ore habēt. vt detractores mendaces curiloqui, pditores et hmōi. De quibus Apocalip. xvi. Vidi de ore draconis et de ore bestie et de ore pseudo pphete: exire spūs tres immūdos in modū ranarū. Libenter in ore portare debemus eū qui nos verbo oris sui portat. Hebre. i. Portansq; omnia verbo virtutis sue. Porta iesum in ore tuo ne te euomat de ore suo. Apoc. iij. Incipiam te euomere de ore meo. De quarto Eccl. xi. Insuspicabilis portauit dyadema. Sicut saul⁹ persecutor et maria magdalena. et multi quidā peiores Mat. xxi. Publicani et meretrices p̄cedent vos in regno dei Ex multis laboribus et doloribus anime et corporis pueniūt ad portandā hanc coronam. Ideo bene dicit Eccl. xl. Occupatio magna creata est omnibus hominibus. Nota que ibi dicūtur. Ibi em per p̄sidem sedentem sup sedē gloriosaz et p vtentē iacincto id est. stola celesti. et portantē coronā significari potest spūs cuiuslibet iusti in celo beatificati. per humiliatū autē in terraz et cinerem et p optū lino crudo significari potest corpus quod panno lineo inuolutum est in sepulcro. In his em occupatio et graue iugum erat dū adhuc in mundo viuebāt. Et vt hanc coronā portemus in celo christus p nobis portauit coronā spineam in mundo. Joh. xix. Exiuit ergo iesus de pretorio portans coronā spineā. Bern. Deus pro te est coronatus spinis vt te coronaret in celis.

De eodem Sermo. XXXVIII

Erat iesus ejiciens demoniū et illud erat mutum. Luc. xi.

In tribus primis dominicis huius quadragesime ecclia ostendit malicia diaboli cōtra homines. In prima ostendit q̄ aliquos tēptat et nō vincit vt sunt boni firmati in bono. et isti signi-

ficantur per temptationē christi in euange
lio prime dominice. Secūdo ostēdit q̄ ali
quos temptat ⁊ vincit ⁊ possidet. Et isti fi
gurātur in filia mulieris chananee i euan
gelio secūde dominice In tertia dominica
vt hodie ostendit. si non fuerit expulsus:
tunc hominē quē possidet facit mutum. vt
patet in euāgelio. Attamen sciendum
tres sunt muti Primi naturaliter. vt q̄ nūq̄
sunt locuti et tales vtūtur nutibꝫ ⁊ signis
oculorum et digitorꝫ ⁊ similibꝫ. Et sic nos
naturaliter sumus filij ire vt dicit aposto
lus Ephe. ij. Idcirco p signa oculorum et
manuū debemus nostrū indicare defectū.
De quo introitus. s. Oculi mei semp ad
dominū. ps. xxiiij. Hunc psalmū fecit Da
uid cum fugit a facie saulis ⁊ venit i spelun
cam ad odollā. i. Regum. xxij. Et omnes
amici et fratres sui et qui erant cū eo ama
to animo ⁊ afflicti a saul venerunt ad eum
Idcirco fecit in contentione hūc psalmū.
Ad te domine leuaui aiam meā. Et in col
lecta. Quesum⁹ omnipotēs deus ⁊c. Et sic
nos persecuti a diabolo cum digne domi
num laudare nō possumus: faciam⁹ tamen
signa oculorꝫ. Secūdi sunt muti quia nō
dum instructi. Et sic docemur in epistola.
Ephe. v. Imitatores mei estote sicut filij
charissimi ⁊c. Omnis auaricia fornicatio
⁊ immūdicia non nominet in vobis sic de
cet sanctos Tertij sunt muti ob defectum
alicui⁹ infirmitatis ⁊ indigēt medico. Et
sic peccatores in mortali peccato constituti
quos diabolus fecit mutos indigēt medico
spūali. et sicut tenebre expelli non possunt
nisi p lucē sic nec diabolus nisi per christū
De quo thema. Erat iesus eiciens demo
nium ⁊c. Aliud thema. Si i digito dei
eijcio demonia, pfecto venit ad vos regnuz
dei Luc. xi. Mat. xij. Mar. iij. Catus nō
pungit captū murē iuxta se existentē. imo
cum ipso ludens modicū tangit eū sed fugi
entē insequit vulnerās eū vngulis ⁊ dētibꝫ
Spūaliter diabol⁹ nō affligit captū pecca
torem quē iuxta se habet vngulis tempta
tionū suarū sed ludit cū eo. tantū mouens
ipsum ad peccata vt inde solatium habeat
Sed volens in viam penitētie fugere ad
christū cū omni temptationū genere illuz
insequitur. Ideo dicitur Ecc̄i. ij. Fili acce
dens ad seruitutē dei sta in iusticia ⁊ timo
re. ⁊ ppara aiam tuam ad temptationem
Figurat Gen. xxxi. Jacob cū esset apud
laban non est persecut⁹ ab eo. sed fugiente
ab eo insecut⁹ est eū laban cum seruis suis
munit⁹ armis vt vi reduceret expoliatum
ad seruitutē eius. Deus tñ illum prohibuit
Spiritualiter p laban qui multipliciter de
lusit iacob: sūbaudi diabolū. qui licet dece
dat peccatorē. nihilomin⁹ tamen parcit ip
si in statu peccati. sed fugientez per pniam
psequitur toto posse. Ūñ Grego. xliij. mo
ralium. Hostis noster quāto magis libi re
bellare cōspicit: tanto amplius expugnare
cōtendit. Illos em̄ tēptare negligit q̄s qui
eto iure se possidere sentit. Quare dñs no
ster volens nos reddere tutos hortatur ne
locum demus hosti diabolo. qui gradit̄ per
loca inaquosa querens requiē ⁊ non inue
nit. quia homo penitens vt fortis armatus
custodit atrium suū. et sic in pace secū sunt
que possidet. Si autē diabolus supuenerit
⁊ vicerit hominē: tunc aufert eius bona. ⁊
sic nouissima hominis erunt peiora priori
bus. Pugnemus igit̄ strenue contra dia
bolum ⁊ victoriā habebimus ꝑ tute illi⁹ q̄
in digito dei eiecit demonia ⁊c. In sum
ma euāgelij duo innuūtur. Primo salua
toris potentia virtuosa. ibi. Erat iesus ⁊c.
Secundo subditur iudeorum malicia infe
ctuosa. ibi. In beelzebub. De primo dicit
In illo tempore scz cum iesus dixit se velle
dare bonum spūm petentibus se Et ad hoc
designandū eiecit spiritus malos. De quo
hic euangelista. Erat iesus eijciens demo
nia scz potestative. Nam potestatiue nemo
potest expellere demonem nisi solus deus
Alij autē sancti post hoc. scz dei inuocatio
ne. imo nec boni angeli. Ūnde michael vo
lens repellere diabolum non dixit. recede
sed imperet tibi domin⁹. vt patet in epistо
la iude cap̄lo primo. Ergo fatuū est q̄ ali
quando ebrij et lusores maledicunt diabo
lum. quasi talibꝫ ꝑ bis eū repellere volētes

non sic sed per gratiam dei ejcitur Matth. xvij. Hoc genus demonioꝝ non ejcitur nisi per oꝛõnem ⁊ ieiunium. Nam dicit sanctus Thomas in scõa scõe. q. lxxxvi. artti. primo. In diabolo consideranda sunt duo natura ⁊ culpa. Natura est bona et a deo. nec maledicere licet. sed culpa est maledicenda. vt facit ecclesia dicens. Maledicte diabole. Sed cũ peccatoꝛ maledicit diabolo propter culpam. simili ratione iudicat se maledictione dignum. Eccl. xxi. Cum impius maledicit diabolũ: maledicit ipe animam suã. Ideo christus verus deus fecit hoc potestatiue quasi ꝓpria virtute. vt patet Mar. i. In potestate spiritibus immũdis imperat ⁊ obediunt ei. Job. xli. Nõ est potestas super terram que comparetur ei qui factus est vt nullũ timeret Nota dẽmones possunt duobus modis in hominibus habitare. potentialiter ⁊ pñsentialiter. Primo potentialiter sicut rex in regno. et sic habitat in peccatoꝛibus. Et sic Marci. xvi. dicitur Maria magdalena septem demonia habuit. id est. septeꝫ vicia. Accidit enim demonibus sicut volucribus muscis et canibus. qui illic currunt ⁊ morant vbi sentiunt cadauer fetidum. et tanto citiꝰ sentiunt quanto fetidius existit. Sed homo ꝓ peccatũ efficitur fetidus. ⁊ in tali fetoꝛe delectatur diabolus. et accipit mansionem ⁊ potestatem in ipsum. Primi in quibꝰ habitat diabolus sunt superbi. Job. xli. Ipse est rex super omnes filios superbie. scilicet lucifer vel beelzebub. id est. vir muscarum. quia homo superbꝰ habet muscas multas. id est. solicitudines. Tullius. Quo celsioꝛ eris: solicitudo maioꝛ. Apoc. ix. Habebũt super se regem angelũ abyssi. Iste rex multos nobiles ⁊ potentes habet. Augustinus Plures potentes ⁊ superbos tenet nomine nobilitatis. plures autoꝛitatis nomine. hos non timet. Exemplum dicit Cesarius de adolescente monacho qui cum castus esset adductus fuit ad quendã obsessum ꝓ expellendo demonio. Cui respondit demon. Non timeo te licet sis castus: es tamen superbus Jacobi. iiij. Deus superbis resistit

Secundi sunt auari. Matth. iiij. Hec tibi omnia regna ista si cadens adoraueris me. Glosa. Audi raptoꝛ audi vsurarie ⁊ simoniace quomodo inquit diabolus. Si adoraueris me. Si res per diabolum congregasti diabolũ adorasti. Ephes. v. Auaricia est idolorum seruitus. Glosa. Auarꝰ deus est numus. Sed diabolꝰ illoꝛ ẽ mãmon Matth. vi. Non potestis deo seruire ⁊ mãmone. i. Thimo. vi. Qui cupiunt diuites fieri incidunt in temptationẽ et laqueum diaboli. Tertij sunt luxuriosi. Unde Thob. vi. Quita coniugia suscipiunt vt deum a sua mente excludant. et sue libidini ita vacent sicut equus ⁊ mulus quibꝰ non est intellectus habet potestatem super illos demonium. Ecce si diabolus habuit potestatẽ in matrimonio: quid extra matrimonium. Ipsi sunt poꝛci diaboloꝝ. Marci. viij. Exierunt in poꝛcos. Chrysostomꝰ Poꝛci sunt qui vitã suam scenose libidini mancipant. Et iste diabolus vocat asmodeus Quot sunt sibi obedientes. i. Jo. v. Totꝰ mundus in maligno positꝰ ẽ Quarti sunt iracundi. De quibus Job. v. Virũ stultum interficiet iracundia. Et Apoc. ij. Ue terre et mari. quia descendit diabolus ad vos habens iram magnã. Illoꝛ demon est satbanas. id est. aduersarius. ps. In ira populos confringes. Quinti sunt inuidi quoꝝ demon dicitur leuiathan. id est serpens toꝛtuosus. Nam inuidia diaboli moꝛs intrauit in oꝛbem. Sap. i. Augu. Inuidia est vicium diabolicũ Nam ab eo babuit initium hoc demoniũ quod fecit hominem mutũ surdũ et cecum Sexti sũt gulosi. Eccl. xxxvij. Propter crapulã multi obierunt. Demon illoꝝ est belzemoth. Job. xl. Et interpretatur bestialis. quia gula facit hominẽ bestialẽ. Hiere. iiij. Effusi estis sicut vituli super herbam. Luce. xxi. Attendite vobis ne forte grauentur coꝛda vestra crapula et ebrietate. Ratio Grego. Dum venter non restringitur cuncte vtutes obruuntur. Septimi sunt accidiosi. Gregorius. Diabolus assidue impugnat vt saltem tedio vincat. Istud ẽ demoniuꝫ

meridianum faciens hominem somnolentum. Ecclesiastici. xxx. Multos occidit tristicia. Nam Samson dormiens amisit fortitudinem. Et sic accidiosus. psal. Omnē escam anima eorum abominata est. scilicz cbabitatis. Item secundo possident presentialiter ꝛ cōmanslue per habitationem interiorem in corpore hominis. non per informationē. quia non potest esse forma corporis ꝑm ꝙ tunc ei datur potestas a deo ꝙ erat hominem in membris. Et hec habitatio fit quincz de causis. Primo propter divine potentie ostensionem. vt Mar. ix. de obsesso ab infantia quem nullus poterat liberare nisi Christus. Secundo propter culpe punitionem. Luce. quarto. Erat homo in synagoga spiritum habens immundum scilicet propter peccatum incontinētie. Thobie. vi. Demonium potestatez habet sup illos Tertō ꝓpter meriti accumulationem. vt patet de sara Thobie. iij. Et ō paulo. ij. Corinth. xij. Datus est mihi stimulus carnis mee angelus sathane ꝙ me collaphizet. Quarto propter aliorum eruditione m. sicut de illo in quo erat legio Luce. viij. cui dixit saluator. Redi in domum tuam et narra quanta fecit tibi deus. Quinto propter parentum punitionem. quia filij ꝑm corpus sunt res parentum. ideo parentes puniuntur in filijs. vt patet de David scō Regum. xij. cui dixit Nathan. Quoniā blasphemare feciſti inimicos nomen domini propter verbum hoc. filius ꝙ natus est tibi morte morietur. Naz dictū est de diaboli astutia: nunc dicet de christi potentia. Subdit. Et cum eiecisset demonium locutus est mutus. Ecce astutus est diabolus ꝛ iniquus. vide infra. Hieronymus in omelia. Tria signa hic sunt facta. Cecus vidit. mutus loquitur. possessus a demone liberatur. Nota duo genera hominum facit diabolus obmutescere. Primo iudices et scabinos qui efficiuntur muti si aliquod munus proijciatur Ysaie primo. Omnes diligunt munera Exo. xxiij. Non accipies munera que excecant prudentes Ecclesiastici. xx. Ex nia et dona excecant oculos iudicum. et quasi mutus in ore auertit correctiones eorum. Secundo peccatores ne confiteantur. sicut lupus rapiens ouem stringit guttur eius ne clamet. Sed dicetes. Quare diabolus ꝙ sequitur confessionem. Respondeo primo quia confessio est precipuuz sanitatis remedium. Nam omnis peccator vulneratꝫ peccatis in anima. vt patet Luce. x. Descendens a hierusalem in hiericho. Symon ō cassia. i. Auersus a pace in litem hic vulneratur Sed Augustinus. Omnium peccatorum vulnera sanantꝫ per confessionis medicinam. ps. xxxi. Dixi confitebor aduersus tc. Ergo diabolus claudit os peccatoribus ne sanētur. Augustin⁹ in omelia. xij Confitere tantūmodo vulnus tuum ꝛ sanabit te deus. Boetius. Si opus medicātis expectas oportet vt vulnus detegas. Secundo confessio est violēta exclusio demonum. Ratio quia sicut peccatis introducitur diabolus in animam. ita confessione expellitur Bernardus super cañ. sermone quinto. Per humilem confessionem remittitur peccatum. et diabolus suum amittit principatuz Nam vbi peccatum dimittitur. ibi diabolus expellitur et deus introducitur. Nam contraria simul in eodē stare non possunt. vt vicium ꝛ virtus. diabolus et deus. scōa Cor. vi. Que enim participatio iusticie cum iniquitate. aut que societas luci ad tenebras. que autem conuētio christi ad belial. quasi diceret. nulla.

Tertio illuminat cordis habitaculum. Ratio. quia peccatum excecat cor. Sapie scō. Excecauit eos malicia eorum. Augustinus super. i. Cañ. Johā. Cunctꝫ confessus fueris te peccatorem: appropinqs ad lucem. quia confessio adiūgit te christo Johannis. viij. Ego sum lux mundi. Ephes. quinto. Eratis aliquando tenebre nunc aūt lux in domino Ubi lux ibi pulcritudo. Bernardus in epistola ad zophiam. Ama confessionem et habebis decorem. Quia vbi confessio ibi decor et pulcritudo. psal. ciij. Confessionem et decorem induisti amict⁹ lumine sicut vestimento. Unde in exemplo

de socio qui ambulauit cum diabolo Quarto confessio facit celari diabolo peccatum. Augustinus Non habebit quod timeat in futuro iudicio qui nunc confessionem fecerit de peccato. Isa. xliij. Narra si quid habes vt iustificeris. Leo papa. Peccatum confessum diabolo celabitur vt ab eo nō cōfundetur. Chrysostom⁹. Et habetur de penitentia distinctiōe prima. Non potest q̄s gratiam dei celestis accipere: nisi purgat⁹ fuerit ab omni sorde peccati per penitentie confessionem. scilicet loquendo de mortali. Glosa ibidem Quia in pctō sunt tria scilicet delectatio. impudentia. et perpetratō Contra delectationem contritio. cōtra impudentiam confessio. contra perpetratōnē satisfactio. Sed diceres. Tamen deus omnia videt: quid opus est confiteri. Respondet Augusti. li. viij. omelia. xxij. omel. xij Vult deus vt reuelet homo ne diabol⁹ habeat quod obiciat. Item vt verecundiam habeat. Item vt se humiliet et obediat Augustinus. Homo accusat vt deus excuset. Item vt veream. Richardus de sancto victore. Quanto verecundia maior fuerit. tanto clarior confessio in oculis dei apparebit. Item vt se humiliet. Gregorius. Superbiendo a deo recessimus. humiliādo accedamus Augustinus. Acriores dolores diabolo non facimus: q̄ꝫ q̄ peccata nostra confitendo sanamus Exemplum de fratre quere in luca parisiensi. et de tempore sermone. lxvi. Queritur cur deus hominem fecerit qui posset peccare. vel quez scit esse damnaturum. Ad hoc assignantur plures ratōes. Prima vt ostendatur dei omnipotentia inconuertibilis. omnis autem creatura mutabilis est. Secunda ratio vt declaretur dei sapiētia que ex malo scit elicere bonum. quod non posset fieri nisi deus fecisset creaturam vertibilem in malū Tertia vt manifestetur dei clementia. quia per mortem deus hominez perditum liberauit Quarta vt ostendatur dei iusticia. q̄a non solum reddit bonis premia. sed etiam malis supplicia. Quinta vt homo non sit peioris conditionis q̄ꝫ alie creature. quibus deus sic administrat omnibus. vt eas agere propriis motibus sinat. Unde et hominem proprio suo arbitrio reliquit. Sexta est laus humana. laus enim est veri iusti q̄ potuit transgredi et nō est trāsgressus. Septima est decor vniuersi. quia oppositis iuxta se posita magis elucescunt. ita mali cōmunicant bonis ad inuicem cōparatis Octaua vt boni per malos exercitentur et probentur. Et ex illis patet q̄ homo debet viuere ꝑm propriam rationem que semp⁹ deprecatur ad optima. Ad bonum gratie nō potest quis peruenire per se cum non sit ꝑm limites nature. sed ꝑm influentiam largitatis diuine. Sicut enim creatura ꝙ sua de fectibilitate suo principio semper idiget vt sit in esse nature. sic illud principium ꝙ sua bonitate influere non cessat creature rationali vitam spiritualem vt bene sit in esse g̃tie. quā habere non potest sine deo largitore. Verūtamen inexcusabilis est homo si gratiam gratum facientē non accipit. quia gratia gratis data semper presto est liberū arbitrium excitare et cōmouere. cuius est huic motioni consentire. quo facto poterit homo gratiam gratum facientē habere. hoc est ad gratiam gratū facientem se preparare Quānis enim gratia habeatur dei dono efficiente. tamē non sine libero arbitrio cōsentiente. Unde Augustinus. Qui creauit te sine te. non te iustificabit sine te. Igitur gratia gratum faciens a tribus est. sed aliter ⁊ aliter. Est enim a deo efficiente. a gratia gratis data liberum arbitrium excitante ⁊ cōmouente. a libero arbitrio consentiente. Quānis enim liberum arbitriū non possit gratiam efficere in homine. potest tamen se ad hoc abilitare et preparare q̄ habeat. Sicut aliquis non potest illuminare domum. potest tamen aperire fenestram. quo facto sol intrat et illuminat Ergo oportet q̄ semper requiratur liberum arbitrium. quia anima habet instrumenta et facultatem cognoscendi et diligendi deū ex natura sed non habet cognitionem veritatis ⁊ ordinem dilectōnis nisi ex gratia igit⁹ ꝛc. In summa euāgelij tria inuunt⁹

Primo potentia Christi inuincibilis. ibi. Erat iesus eiiciens demonium. Secundo sapientia eius inestimabilis. ibi. Ipse vt vidit cogitationes eorum Tertio ipsius laus venerabilis. ibi. Extollens vocem quedaz mulier. De primo dicit. Erat Jesus eiiciens demonium quod prius eiecit de celo empireo. Ezechiel. xxviij. Eieci te de monte sancto meo o cherub. scilicet propter superbiam. Lu. x. Vidi sathanam vt fulgur cadentem de celo. Ad designandum q̄ omnes superbi ō celo sunt eiiciendi. psal. lxxij Eiecisti eos dum alleuarentur. Eiectus est ad terram nobis ad vexationem Ideo auditus ē clamor in celo. Apocalip. xij. Ve terre et mari qr diabolus descendit ad vos habens iram magnam sciens quia modicum tempus habet. Idcirco Ecclesiastici ij. Fili ad temptationem prepara animam tuam Hieronymus. Quia non potest vincere nisi volentem. i. Corinthi. x. Fidel autem deus est qui non patietur vos tentari supra id quod potestis. Idcirco Mat. vi. Ne nos inducas in temptatōnē Subdit. Et illud erat mutum. Dicitur autem demonium mutum vt dicit Tytus. eo q̄ hanc ingerat passionem: vt tollat auditum verbum. Sicut aliqua herba dicitur pestifera eo q̄ corp⁹ sua virtute reddat infirmum. Nota q̄ demon dicitur esse mutus tribus modis. quibus eisdem facit peccatores obmutescere. Primo enim mutus est demon a laude dei et gratiarum actiōe.

Et nota cum laudarent eum simul astra matutina et iubilarent omnes filij dei. vt dicitur Job. xxviij. iste tamen per inuidiam obmutuit a dei laude. Ysaie. xxxviij. Quia non infernus confitebitur tibi: neq̄ mors laudabit te. Et sic modo plures homines facit mutos qui de beneficijs receptis non referunt deo gratias et laudem sed sunt sicut porcus qui non refert gratias pascenti. sed etiam comedendo semp murmurat. Secundo diabolus mutus est ad verum loquendum. quia ab initio in veritate non stetit. et mendax est et pater mēdacij. vt dicitur Johānis. viij. Sic etiam multos facit modo mutos qui veritatē quaz nouerunt tacent. sed semper falsa et mēdacia loquuntur. Actuum. v. Anania cur tē ptauit sathanas coz tuum mentiri spiritui sancto. Tertio diabolus est mut⁹ ad veniam petendam de sua transgressione. Indurati ei est coz eius ita vt per penitentiam molliri non possit. Job. xl. Induratum est coz eius vt lapis. Unde legitur q̄ quidam heremita bone simplicitatis diutius rogauit deum pro venia impetranda demoni Et responsum est sibi per angelum q̄ deus essz paratus remittere penam: si dem̄ peniteret de culpa Tunc heremita gauisus est sperans inducere diabolum ad penitentiam Et quesiuit longo tempore diabolum per heremum. cui tandem apparuit dicens Quid queris monache. Cui ille respondit quero diabolum. Cui ait. Quid vis Ecce ego sum diabolus. volo dixit monach⁹ te inducere ad penitentiam. quia deus paratus est remittere culpam et tollere penam. Indignatus diabolus iquit. nequaq̄ ego petam veniam. sed ipse peniteat qui me tanto tempore facit cruciari. Et sic diabolus mutus est ad penitentiam. Ita etiam linguas multorum ligat isto ligamine malicie ne confiteantur et peniteant de peccatis

Nota dicit magister in scō sententiaz dis. vij. capō. i. Q3 angeli boni per gratiam confirmati sunt q̄ peccare nequeunt. et non habent a natura. Sed mali angeli in malo obstinati sunt q̄ bene velle nō valēt licet aliquando volunt qđ deus vult. non tamen bona voluntate. Nota q̄ iste demoniacus non solum erat mutus. sed vt dicitur Matthei. xij. erat etiam cecus. Theophilus autem dicit q̄ omnis mutus a natiuitate est etiam surdus. Et sicut diabol⁹ faciebat eum esse mutum. ita etiam cecum et surdum fecerat. Unde Chrysostomus. Magna inquit et miranda est nequicia demonis. alterutrum ingressum oppilauerat per quem ille crediturus erat scilicet auditum et visum. et tertium scilicet linguam ne cōfiteretur. Istos etiam spirituales sensus tollit diabolus peccatoribus. Excecat

enim eos interius. quia concludit oculos mentis ad spiritualia contemplanda. Excecauit enim peccatores malicia eorum. vt dicitur Sapientie scō. Certe magna est cecitas auari qui non percipit pecunie fraudem. Cecatur inuidiosus. quia reputat alterius bonum sibi esse preiudicium. Cecatur vane gloriosus. quia querit gloriam vbi non est querenda. Excecatur luxuriosus qui non considerat q̄ feda sit carnis voluptas et mulier quā amat. Amor iste carnalis excecauit Samsonem. deiecit Dauid. infatuauit Salomonem. Vnde bene dicit quidam. Nil bene cernit amor: videt omnia lumine ceco Credit amor cecus de decus esse decus. Item diabolus facit peccatores surdos vt non audiant Christum pulsantem ad cor vt muscipula q̄ nolentis ibi aperire vt inde demonem eiciat. Non audiunt predicatorem corripientem tanq̄ incorrigibiles. Non audiunt scripturam penas inferni comminantem tanq̄m insensibiles. Non audiunt eum celeste regnū promittentem. cum dicit. Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. tanq̄ omnia bona contemnentes ps cv. Tanq̄ pro nihilo habuerunt terram desiderabilem. De omnibus istis dici potest illud psal. cxiij. Aures habent et nō audient. Quia facti sunt ad similitudinem aspidis surde obturantis aures suas ad vocem adiurantis. psal. lvij Deinde adducitur miraculi euidentia. Et cum eiecisset demonium locutus est mutus. Quia enim demon faciebat mutum. Ita christus tanq̄ sapiens medicus curauit morbum. expellendo causam infirmitatis. Ipse aperit os mutorum et linguas infantium facit disertas. Nota q̄ quinq̄ miracula facta sunt in homine isto. Primum quia curatus fuit a demonis vexatione. Secūdum quia illuminatus est a cecitate. Tertium quia recepit auditum. ſm Tytum. Quartum quia recepit facultatem loquēdi. Sed quia aliquis posset habere facultatem loquendi qui adhuc non loqueretur: si loqui non didicisset. Ideo quintum miraculum fuit q̄ cum iste loqui non didicerit. nec vnq̄ audiuerat alios loqui: statim locutus fuit. Tantus miraculum est ac si puer natus statim loqueretur. Deinde ponitur dispositio astantium Quidam enim admirati erant quasi credentes. Quidam vero dubij miraculum refutantes. Sed quidam maliuoli opus calumniantes Vnde dicit Et admirate sunt turbe Est autem admiratio super causa inconsueti effectus occulta ratiocinatio. Et ideo turbe hoc miraculum in aliquod maius hodie referebāt Vnde Matthei. xij. dicit. Stupebant omnes turbe et dicebant. Nunquid hic est filius Dauid. Glosa. Ob misericordiaz inquit. et beneficium filium dauid predicant Deinde ponitur quomodo aliqui calumniati sunt miraculum Quidam autem ex eis dixerunt. Matth. et Mar. dicunt istos fuisse scribas et phariseos. In beelzebub prīcipe demoniorum eiicit demonia. Turbe laudauerunt miraculum. pharisei autem ſ potentes negare publicum factum conati sunt illud peruertere. dicētes q̄ in virtute demonis facta esset eiectio Nota ninus conditor ciuitatis niniue propter consolationem de morte beli patris sui statuam fecit in honore patris. Ad quam confugientes qui furtum fecerunt et qui rei erant veniam merebantur. Vnde ipsaz statuam ceperunt reuereri Et tandez succedente tempore diabolo instigante diuini honores ipsi statue sunt attributi. Et sic incepit cultus idolatrie. vt dicitur Sapientie. xiiij. Hūc deum caldei appellabāt beel. palestini Baal. Moabite beelphegor. diuersis vocabulis ſm diuersitatem linguarum vocabāt. Sz iudei derisorie vocabant illum beelzebub id est deum vel virum muscarum. qa magna multitudo muscarum erat in templo eius propter sordem cruoris immolati In hoc autē simulacro dicebant habitare principem demoniorum. forte propter tria. vel quia in eo fuit idolatrie principium. Aut quia cultus eius erat generalis apud omnes gentes. Licet enim quedaz natio speciales alios haberet deos. hunc tamen velut

vniuersalem deū omnes venerabantur. vel quia nullum idolum reperiebatur efficacius isto. Attende cōtraria fuit ista contumelia christo: qua iudei reputauerunt christū velut maleficum mendacem q̄ in v̄tute demonis faceret miracula. Sed diceres Vlalde mirabile est vnde moti fuerunt iudei de christo hoc opinari. Et est dicendū q̄ iudei non credebant christum hoc fecisse virtute demonis. nullum em̄ signum apparebat ad hoc. Sic tamen agitati stimulo inuidie nō p̄sideraverūt an diceret v̄z falsū dūmō tm̄ aliq̄ mō possent viciare istō miraculū Vlm̄ Chry. Inuidia nō querit q̄d dicat. sed solum vt dicat. Item ibidem inquit. Nulla malicia peior est inuidia. Adulter in breui complet peccatum suum. iuidus autem nunq̄ quiescit. Sed sicut scarabei nutriuntur stercore. ita inuidi aliorū infortunijs. Et ideo ꝑm Remigium. solo odio moti z inuidia: nihil sordidius inuenientes q̄d obijcerent domino. dicebant q̄ in beelzebub eijciebat demonia. Vlm̄ nota q̄ in ista contumelia peccauerunt peccato grauissimo. scz in spūmsanctum. in eo q̄ restiterunt veritati quam tamen cognoscebant. ij. Thimo. iij. Quēadmodū iamnes z mābres restiterūt moysi. ita z hi resistūt veritati ꝛc̄ Et ideo saluator aggrauat peccatū istud. vt p̄z ꝑm Mar. iij. in isto loco q̄ dicit. Quicūq̄ dixerit cōtra filium hominis remittet̄ ei. sed qui dixerit verbum contra spūmsanctum. id est. contra id q̄d spūssanctus aperto corde demonstrat. nō remittet̄ in hoc seculo neq̄ in futuro. Deinde ponitur quō aliqui non tantū conuiciabant̄ sed querebant experimentuz miraculi. Et alij temptātes: cū tamē scriptū sit. Non tēptabis dūm deum tuū. Deute. vi. signū de celo querebāt. q. d. Nescimus in qua v̄tute operis miracula. sed si aliquod mirabile signum de celo feceris sicut moyses colūnaz in aere. Josue vero fecit solē stare immobilem. Helias autē fecit ignem de celo descēdere ad combustionē inimicoz suoz. Ezechias autē fecit solem retrocedere. si aliq̄ istis simile feceris: credemus ex hoc q̄ diuina virtute miracula facias. Sed q̄ isti non desiderabāt signum vt ex hoc crederēt sed magis vt delectarēt in nouitate miraculi. ideo non dedit eis signum de celo.

Nota in tribꝰ dominicis sequentibꝰ legitur euangeliū de demonio. Nō q̄ quattuoꝛ genera hoīm temptat diabolus. Primo quosdā temptat z nō vincit. z isti significant̄ q̄ temptationē xp̄i Secūdo aliq̄s tēptat et supat z vexat male. Isti significantur q̄ filiā mulieris chananee. Tertio aliquos tēptat z supat: z tm̄ postmodū q̄ tritionē expellit̄. Isti significant̄ q̄ demonia cum q̄ curat⁹ fuit. Quarto aliq̄s temptat z supat z fugat⁹ fugit. sed tandē reuertit̄. Isti significant̄ q̄ hoc cum dicit̄. Cum immūdus spūs ꝛc̄. Nota xp̄s demonium hic expulit: et legit̄ nobis in exemplū Nā in tribus casibꝰ aliq̄s de domo conducta expelli potest. Primo q̄n pensionē non soluit Et sic diabol⁹. Nā deus dedit homini tria de q̄bus vult habere pensionē. s. corp⁹ animā et res. de corpe requirit ieiuniū. sz diabolus ꝓhibet. quia est sibi venenū. Ambrosius. Jeiuni hominis sputū serpentes iteruficit. Deaīa orōes: sz diabol⁹ ꝓhibet. q̄a sunt sibi incendiū Thob. vi. Cordis pticulā si sup carbones ponas. fum⁹ ei⁹ extricat oē genus demonioz. De rebꝰ vult hīc elemosynā. diabol⁹ ꝓhibet. q̄ sūt sibi tacula. Eccl̄i. xxix. Cōclude elemosynā i sinu pauperis. z hec p te orabit ab oī malo. Elemosyna viri q̄si saccul⁹ cū ipso. z gr̄az hoīs q̄si pupillū ꝓtuabit. z p⁹ea ꝓsurget z retribuet illi retributōz vnicuiq̄ i caput illoz Super scutū potētis z lāceā aduersi⁹ inimicum tuū pugnabit. Secūdo q̄s expellit̄ q̄n domū ad malū vsū puertit. z sic diabol⁹. Appc̄. xviij Facta ē hītatio demoniorz babilon. s. i auaricia. z custodia oīs spūs imūdi. s. i luxuria z custodia oīs volucris imūde. s. i supbia Tertio expellit̄ q̄s ꝺ domo q̄n dñs p se vult inhītare sic̄ z nūc Jo. xiiij. Ad eū ve. z man. a. eū fa. i. Co. iij. Tēplū dei sā. ē q̄d est⁹ vos

Item sciendum multis modis debemus diabolum eijcere. Primo vt canem de cocina. s. calida aq̄ ꝺ ē lacrimis p̄tritōnis. ꝑs.

Contribulasti capita draconū in aqs id ē. peccata capitalia. Figuratur Exodi.xiiij Pharao submersus est in mari rubro. id est. diabolus in lachymar. m fluuio. Et sic eiecit eum Maria magdalena Luce. vij. Hanc aquā ñ habuit iudas ꝛc. Secundo vt homo expellitur de domo per stillic. diū scilicet predicationis Job.xiiij. Stille cadentes excauant lapidem .id est. lapidea corda. Figuratur Matthei.viij. Obtulerunt ei multos demonia habentes et eiciebat spiritus immundos verbo. Tertio vt homo eiicitur de domo per fumum scilicz orationis. Thobie sexto. Particulam cordis ei⁹ si sup carbones poueris fumus ei⁹ extricat omne genus demoniorum. Figuratur .i. Regum.xvi. Dauid cythara sua fugauit spiritum malignum de saul Quarto eiicitur vt vulpis de antro scilicet fame sic per ieunium eiicitur diabolus Math. xvij. Hoc genus demoniorum in solo ieiunio ⁊ oratione eiicitur. De quo in littera Cum immundus spiritus exierit ab homine querens requiem per loca inaquosa .id est. arida. et non inuenit. Prouerbiorum xxvi. Cum defecerint ligna extinguetur ignis. Et Isidorus Ardentes sagitte diaboli ieuniorū frigore sunt restringende. Quinto vt ribaldus eiicitur de ciuitate. scilicet virga⁹ discipline Prouerbiorū.xxij. Stulticia colligata est in corde pueri. et virga discipline fugabit eam. vt patet de ꝑ sctō benedicto. similiter de sancto Zacharia qui sentiens stimulum carnis aggrauauit corpus eius pondere lapidum. Cui abbas dixit. Zachari q̄d portas. Respondit. vxor vxorantem. Vel debet deiici virga crucis Isaie.xxx. Pauebit assur virga percussus Hac virga eiectus est diabolus. De qno Johānis.xij. Nunc princeps huius mundi eiicietur foras. Nota ergo primum demonem debemus eiicere vt serpentē de vinea per odorem scilicet humilitatis. q̄a humilitas est herba odorifera que deum attrahit et diabolum expellit. Cañ. i. Dum esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorem suum. Nardus est parua herba et dicitur odorifera. Canticorum .ij. Vinee florentes odorez dederunt .id est anime humiles attrahunt deum. Luce .i. Respexit humilitatem ancille sue. Et expellunt diabolum. vt patz in vita sancti Antonij cui dixit diabolus. O humilitas tua me vincit. primi Regum.xv. Nonne cū parvus esses in oculis tuis. caput in tribubus israel factus es. Secundum demonem auaricie debes eiicere sicut serpentem ab homine per denudationem. quia fugit hominez nudum Et sic debes te denudare a male q̄ sitis. Augustinus. Si tenes obolum teneris a diabolo. Luce. xi. Quod superest da te elemosynam. Tertium demonē luxurie debes eiicere sic̄ ribalduz de ciuitate. i. virga discipline. Eccī. xi. Malicia vnius hore oblationem facit luxurie magne. Quartum demonē iracundie scilicet sathanaz debes eiicere vt hominem de domo per stillicidium scilicet verbi dei Mat. v. Omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. Matthei. viij. Eiecit spiritus immundos verbo Quintum demonem inuidie scilicz beelzebub per fumū deuote orationis. Sextum demonem gule scilicet belzemot. sicut vulpem de antro. Septimum meridianū scilicet accidie. sicut canem de coquina. vide supra. Item sciendum quare debet eiici. quia facit hominem mutuz. Nā diabolus facit vt lupus qui capit ouē. non ꝑ pedem nec per manum sed per collū. Sic diabolus est lupus. De quo Job. x. Lup⁹ capit et dispergit oues. Qui non tenet peccatorem ꝑ pedes. quia dimittit hominem ambulare ad ecclesiam. Non per manum. quia permittit elemosynam dare. Non ꝑ aurem. quia ꝓmittit eum verbum dei audire. sed dumtaxat tenet eum ꝑ guttur ne manifestet iniquitates in cōfessione. Nam diabol⁹ facit vt fur qui intrat domū ⁊ claudit ostiuz. i. os ipsius peccatoris. manu in qua sunt quinq̄ digiti Prim⁹ digit⁹ est pudor. De quo Ecclesiastici. q̄rto. Nō cōfundaris pro anima tua dicere verum. Et sic obmutuit adam Genes. iij. Huic digito resistere debemus ꝑ memorie reuelatōz

tempore iudicij. Matth. x. Nihil opertum quod non reuelabitur & occultum quod nō sciatur. Et. Cor. iiij. Illumet dominus & illuminabit abscondita tenebrarum. Bern. Insania ē q̄ ablui pudet. & inquinari nō pudz

Secundus digitus est timor. vt patet de Jesu. iiij. Regum q̄nto. qui timuit confiteri veritatem cum interrogatus fuit ab Helizeo vnde veniret. Ideo statim percussus est lepra. Et sic accidit illis qui timent confiteri. post hoc enim publicatur toti mundo Jo. ps. xiij. Trepidauerūt timore vbi nō erat timor Ha q̄ timet nunc coram sacerdote vno. post hoc timebit coram vniuerso mūdo. Job. vi. Qui timet pruinam cadet iuper eum nix. Ille digitus habet excludi per timorem iudicij. psal. cxviij. A iudicijs eē tuis timui Tertius digitus est malus amor ad peccatum. vt patet de anania et saphira qui amore pecunie noluerunt confiteri veritatem. Ideo statim subitanea morte p̄uenti sunt. Actuum q̄nto. Nam sicut valde horribile est de venenoso homine qui vetetur educere brachium ad fleubothomiā vt sanaretur in toto corpore. sic de peccatore vt aperiret os ad salutem anime. Prouerbior. x. Vena vite est os iusti. et os impiorum operit iniquitatem Quartus digitus est hypocrisis seu vana gloria. Dicunt enim. Ille dicit me fore bonum. non valeo sibi confiteri. De quibus Osee. xiij. Colligata est iniquitas effraym: abscondidum est peccatum eius. Illi faciunt vt adā qui foliis ficuum operuit se post peccatum Sic tales cum apparentia bona volunt occultare peccata. Boetius. Si opus medicantis expectas: oportet vt vulnus detegas Quintus digitus est negligentia seu consuetudo mala. Prouerbior. xviij. Impius cum in profundum peccati peruenerit: contemnit scilicet penitentiam. Sicut iudas Matthei. xxvij. Penitentia ductus retulit triginta argēteos. et abiens laqueo se suspendit. Hieronymus. Judas pl⁹ desperando deum offendit: q̄ tradendo. Sicut et Cayn Genes. q̄rto. Maior est iniquitas mea q̄ vt veniam merear. Sup quo Bernardus. Mentiris Cayn. Maior est dei misericordia q̄ queus nostra miseria Ergo nemo debet desperare. Augustinus. Quid conuerso non ignoscatur: cum effusori sanguinis ignoscebatur. Bernardus de imagine vite dicit. O anima mea quare te tot bonis spoliasti. Quare fruſtra bonoribus cor priuasti. Quare tot bona neglexisti. Quare tot annos. tot dies. tot horas sine fructu vixisti. O domine deus quot tē pora effluxerunt in quibus sine fructu: vt aspicio vixi. quomodo subsistam coram te Quomodo ad te poteram leuare faciē meam in illo magno et terribili examine quando numerare iusseris omnes dies meos: querens fructum meum. O domine: cur si intromisi vllo tempore te versari in corde meo. te tota mente amplecti in tua dulcedine delectari omia interiora mea. vbi tūc eram quando tecum nō eram: cum a te habeat omnis creatura quidquid habet desiderabile laudabile delectabile. Heu domine nūc intelligo. sed confiteri erubesco. species et decor creaturarum decepit oculum meum. et non aduerti quia speciosior omnibus creaturis tu es. quibus tantummodo vnam guttam tue inestimabilis pulcritudinis contulisti. Quis enim celum ornauit syderibus. aerem volucribus. aquas piscibus. terram plantis: nisi tu clementissime pater. Hec omnia non perpendi. sed tuam dilectionem multotiens offendi Et tamen propter tuam misericordiam nō diffido. sed iam imploro quia set misericordias tuas reperi in me. Prima q̄ me a multis peccatis in seculo retraxisti. Secunda q̄ conuersionem meam expectasti. Tertia q̄ contritionem mihi dedisti. Quarta q̄ me penitentem misericorditer suscepisti. Quinta q̄ mihi virtutez perseuerandi cōtulisti. Sexta q̄ mihi gratiam ad promerēdam gloriam contulisti. Anselmus in libro Cur deus homo. Quid misericordius intelligi potest q̄ q̄ deus pater dicit misero peccatori eternis supplicijs deputato: & vñ se redimat nō habēti. Accipe vnigenitum meum & da eum pro te. et filius dicit.

presto sum. tolle me et redime te. Ambrosius. Non sunt hominis bona que secum ferre non potest. sola misericordia ē comes defunctorum

Sequitur secunda pars euangelij.

In digito dei

ejcio demonia profecto venit in vos regnuz dei. Lu. xi. Mat thei. xij. Marci. iij. Ipocras in prenosticis. Cum aues prope terram nidificant pestilentiam futuraz quā naturaliter presentiunt & fugiunt: designat. Spiritualiter. Sic dum amor cordis ad terrena inclinatur: tunc ira summi iudicis quasi pestilētia futura timeatur. Ne ergo i pestem ire dei incidamus: debemus oculuz mentis eleuare Et ꝺ docz officiū misse Prio ītrot⁹ Oculi mei semp ad dñm ꝛc. In collecta. Quesumus omnipotens deus vota humilium respice. atqꝫ ad defensionē nostram dexterā tue maiestatis extende. Apostolus in epistola ad Ephes. ḉnto. Estote imitatores dei sicut filij charissimi. Ambulate in dilectione sicut christus dilexit vos. Fornicatio auaricia non nominetur in vobis Naz dicitur ibidem. Auaricia est idoloruz seruitus. et auarus non habet hereditatem in regno dei. Ergo in veritate dei debes ejcere demonia vt habeas partez in regno dei.

Ista est secunda pars principalis istius euangelij in qua tangitur sapientia eius inestimabilis cum dicitur. Ipse autez vt vidit cogitationes eorum dixit eis. Quia eorum opinio vt dicit Chrysostomus: erat valde irrationalis: q⁹ in beelzebub ejceret demonia. Idem. Nam pharisei metu multitudinis non audebant eum diuulgare sz in animo suo vertebant Dominus autem vt dicit Hieronymus non ad dicta sed ad cogitata respondit. vt sic compellerentur credere potentie eius. qui cordiuz videt occulta. hoc enim necaliqua creatura scire potest. Hebreoꝝ q̄rto. Omnia nuda et aperta sunt oculis dei. nec est vlla creatura inuisibilis in cōspectu eius Consequenter quinqꝫ ratōnibus manifeste ostendit christus q⁹ non ejcit demonem in virtute demonis. sed in virtute deitatis. Prima ratio sumitur ex his que apparent in congregationibus hominum. et est talis. Omnis communitas hominum inter se diuisa durare non ꝑt. siue sit ciuilis siue politica. vt est regimen ciuitatis. siue fuerit iconomica. qualis est regimen domus et familie. Constat autem q⁹ diabolus habet regimen suum. ergo si diuisio est in regno. vtpote q⁹ alter alterum ejciat. tunc certe regimē stare non poterit. Sed hoc est falsum. Stanet enim regnum diaboli. quia maximam partem habet in hominibus. ergo sequitur q⁹ i virtute demonis non ejcio demonia Et hoc est quod dicitur. Omne regnum. id est. omnis politicia et communitas in se ipsum. id est. contra seipsum. diuisum desolabitur. Et domus. vbi habes communitatem iconomicam. si fuerit supple diuisa contra aliam domum: domus supra domum cadet. ita vt vtraqꝫ vadet in ruinaz Nam vt Salustius dicit. Sicut concordia parue res crescunt. sic discordia maxime dilabuntur. Et addit ad propositum Si ergo sathanas in seipsum diuisus est: quod contingit si alter ejcit alterum. quomodo stabit regnum eius. certe stabiliri nō poterit. Hoc autem totum sequitur. quia dicitis imprudenter et sine aliqua ratione in beelzebub me ejcere demonia. Secunda ratio talis fuit. Non sum ego minor q̄ apostoli mei quibus ego dedi virtutem ejciendi demones. sed vos creditis q⁹ diuina operentur virtute. Nunq̄m enim impossuistis eis q⁹ ejcerent in beelzebub. Ergo in virtute dei ego ejcio demonia Hoc est ergo quod dicit interrogatiue ratiocinando Si autem ego in beelzebub ejcio demonia vt dicitis. Filij vestri. id est. apostoli mei nati ex vobis. in quo ejciunt. Quod si direritis in beelzebub. quare ergo non calumniamini opus eorum. Si vero dixeritis in virtute dei ejciunt. Ideo per hanc ipsam virtutē quā habēt ipsi diuinit⁹ iudices vti erūt. Quia sicut per illam virtutē

ejciunt demones. Ita per eandem vos demoniacos iudicabunt in condemnationem Promisit enim christus apostolis. Sedebitis super sedes. xij. iudicantes duodecim tribus israel. Si enim habent virtutes super angelicos spiritus. multo magis super homines. i. Cor. vi. Nescitis quoniam apostolis qui angelos iudicabimus. quanto magis seculares Ut vt dicit beda et hiero. Filios eorum appellat exorcistas eiusdem tpis. nam salomon vt dicit Josephus propter suam sapientiam adinuenit quedam carmina pauca verba continentia. et quosdam caracteres qs faciebat sculpi in gemmis. et si radix cuiusdam herbe supponebatur ipi gemme valebat ad expulsionem demonis. Unde exorciste qui habebant officium curandi demoniacos. predictam gemmam caractetribus sculptam radici dicte herbe suppositam ponebant in ore arrepticij. et paucis illis verbis salomonis adiurabant demonem. vt exiens subuerteret peluim aqua plenam in medio positam in signum sue ejectionis. et sic fiebat. Et hoc dicit Josephus presentibus oculis se vidisse coram Tito et vespasiano cum captiuarent hierusalem. Si igitur iudei credebant q exorciste ejicerent demonem in virtute dei. hoc idem debuissent credere de christo. Et ideo exorciste iudices erunt iudeorum. quia ex ipsis exorcistis sumit causa quare iudicandi et condemnandi sunt iudei. Tertia ratio talis est. Regnum dei debet destruere regnum diaboli. sed regnum dei est intra vos. Igit iudicio isto tm alie nationes omnes ptinent ad regnum diaboli. quia vos soli vt putatis estis regnum dei Ergo si inter vos operor ejectionem demonis. hoc non est nisi in virtute dei cui est regnum. Et hoc est qd dicit. Porro si in digito dei. hoc est in spiritu dei. vt habetur in Mat. xij. c. Spiritus eius diuinus in operandis miraculis digitus appellat. Unde magi pharaonis de miraculis moysi et aaron qui deficiebant virtute: dixerunt. digitus dei est hic: ejcio demonia. profecto peruenit in vos regnum dei. Et vt habeatur forma rationis: ponatur consequens pro antecedente. hoc modo. Porro si peruenerit in vos regnum dei, profecto in digito dei ejcio demonia Et est modus coloratus argumentandi in rethoricis: quando consequens est notabilius antecedente stante reputatione omnium. Quarta ratio est magis manifesta sm Matheum. et est talis. Nullus potest violenter tollere aliena nisi possessorem vincat et superet propria virtute. sed constat q ego violenter tollam a demone ea que possidet. ejcio enim eum a possessionibus suis. et in vsum meum capio. Ergo oportet q prius vincam et superem eum propria virtute. Unde dicit. Cum fortis armatus custodit atrium suum. Fortis est diabolus in naturalibus Daniel. vij. Ecce bestia terribilis atq mirabilis et fortis nimis. dentes ferreos habebat magnos comedens atq comminuens. et reliqua pedibus conculcans. Est et armatus. cuius arma sunt omnia ista mundana. Nam pulcritudo est sagitta que vulnerat cor per concupiscentiam Diuitie sunt que occidunt. et sic quecunq alia temporalia. Sed licet armatus sit diabolus ad offensionem. caret tamen armis defensionis. Et ideo armati contra eum incedam. scda Corinth. x. Arma nostre militie non carnalia sunt sed spiritualia ad destructionem munitionum. Custodit atrium suum. Nomine atrij mundum oportet intelligi. Atrium diaboli mundus est ist: qd diabolus custodiebat. sicut tyrannus custodit ciuitatem ne sibi tollatur In pace sunt omnia que possidet. quia nemo sibi resistit Sed ista est mala pax. Malus enim est pacem facere cum serpente. peior eius conuersatio. quia periculosa est Melior enim est tuta guerra q pax dubia. Tollitur enim qui dominabatur diabolus. sed attendamus ejectionem ipsius. Si autem fortior iste fortior illo est christus. psal. Regum scdo. Non est fortis sicut deus noster. superueniens. desuper venit christus cum descendit de celis in mundum. Johannis. iij. Qui de celo venit super omnes est: viderit eum. Apoc. v. Ecce vicit leo de tribu iuda. vniuersa eius arma aufert in quibus

confidebat. Abstulit christus diabolo arma. ⁊ reliquit eū inermem Abstulit luxuriam prebendo castitatem. abstulit auaritiaz per largitatem. superbiam per humilitatez & sic de reliquis. Sed tamen adhuc fatui homines ponunt gladium in manu diaboli. et pununtur ab eo. Et spolia eius distribuet. Spolia demonis erant anime quas rapuerat. sed christus abstulit sibi illa spolia. ⁊ distribuit in regno militantis et triumphantis ecclesie in diuersis dignitatibus ⁊ pmijs. Quosdā quidē apostolos ⁊ euāgelistas. quosdā uero martyres. quosdam doctores. alios ꝙ optinētes. et sic de diuersis modis. ps. lxvij. Ascendit deus i altū captiuā duxit captiuitatē: dedit dona hominib. Quinta rō talis est. Ego nō operor uirtute illi⁹ q̄ mihi cōtrari⁹ est uoluntate ⁊ actu. sed diabolus his modis mihi est cōtrari⁹. ergo nec auxilio nec ꝙ tute ipsius eiicio demonia. minorē ꝓbat in littera q̄ntum ad utrāq; eius ptē. Et primo ostēdit q̄ diabolus dissentiat christo in uoluntate Qui non est mecū: ut q̄ ego uolo ipse uelit: contra me est. Sine dubio hoc ueritatem habet. quia oīs creatura tenet̄ se conformare diuine uoluntati. Et ideo ipsum non uelle esse cōtrariū est ipi uelle. Probat etiam ptē aliam. Et qui nō colligit mecum: dispergit. Uere xp̄s dispersas oues colligere uult. sed diabol⁹ etiā collectas dispergit. Job. x. Lupus capit et dispergit oues

Tertio posit̄ xp̄s reprobauit falsaz calumniam. Nā sm q̄ dicit Cyrillus. ut q̄ fecte disputationē terminet: oñdit uñ mouebant̄ iudei q̄ hec sentirent de christo. s. q̄ eiiceret demones in uirtute beelzebub. Et causa est. quia peiores erāt q̄ unq̄ fuerunt tpe p̄terito. ⁊ maiori demonū multitudine possidebant̄ q̄ etiā ante legem Cū demones eos incitabāt ut inuidiose talia loquerent̄. Et hoc est q̄ dicit. Cū immundus spūs. diabolus dicit̄ spūs p naturam sed dicit̄ immūd⁹. q⁹ immūdas cogitatōes nobis suggerit. sicut porc⁹ qui uolutatur in fimo. Exierit ab hoīe. sub nomīe hom̄is totum intelligit iudaicū populū Nā ut dicit Cyrill⁹. Cū habitarent in egypto spiritus immūdus erat in eis. qui postea ab eis recessit quādo mactauerūt agnum christum in figura et liniti sunt eius sanguine. ⁊ q̄ñ in monte legem acceperunt. ambulat ꝙ loca arida et inaquosa. id est. corda gentiliuz ⁊ paganoz que nullo erant gratie imbre irrigata. talia corda perambulauit diabolus ritum idolatrie et criminū maculas immittendo. querens requiez cum non potuit requiescere in iudeis. ideo querebat requiez in gentilibus. Deinde reditum demonis ostendit. Et non inueniens dicit. reuertar in domum meam Nam sm Rabanum putabat se diabolus perpetuam requiem habere in gentibus. sed apparente dei filio in carne gentiles fidem susceperunt. Ideo in eis quiescere non potuit. Unde dixit. Reuertar in domum meam unde exiui. id est in iudeos per infidelitatem. Habeo enim iudaicam domuz unde eriui tempore moysi. ad illos uolo reuerti tempore christi. Et cum uenerit inueīt eā scopis mundatā ⁊ ornatam. Uacabat enim iudaicus populus ab obseruantia legis et operibus uirtutuz per negligentiaz. quia ueniente christo cessauit omnis ritus legis eorum. circumcisio sacrificia et cerimonialia. nec uoluerūt se exercitare in lege christi. Erat mundatus populus ille scopis. Scopa enim non tollit tenaces sordes sed superficiales Ita iudei mundabāt sola exteriora et int⁹ erāt sordidi. Matthei. xxiij. Ue uobis scribe et pharisei. ue uobis hypocrite qui mūdatis quod deforis est calicis et parapsidis. Intus autem pleni estis rapina et immunditia. Erat mihi homin⁹ iudaic⁹ ppl⁹ ornat⁹ q̄ busdam exterioribus obseruantijs diuine legis. Sequitur. Et tunc uadit et assumit septem alios spiritus. id est uniuersitatez uiciorum. Sicut uirtus spiritussancti distinguitur in septem spiritualia dona Ysaie. xi. ubi dicitur. Requiescet super eum spiritus sapientie ⁊ intellectus ⁊c. Ita uirt⁹ diaboli est in septē spiritualibus uicijs principalib⁹ Seq̄t. Neq̄ores se. ue uicio neq̄us diabolo. q⁹ diabol⁹ saltē naturaliter bon⁹

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

органа 1994г.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIWERSYTETU A.M. w POZNANIU
Inc. 363